

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ НА ОБЩИНА СИМИТЛИ 2020-2030 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И ИЗТОЧНИЦИТЕ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ, ПО СЕКТОРИ НА ИКОНОМИКАТА.....	9
2.1. РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И КАРТИРАНЕ НА ПОЧВИТЕ В ОБЩИНА СИМИТЛИ	9
2.2. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СИМИТЛИ	11
2.3. АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ДЕГРАДАЦИОННИТЕ ПРОЦЕСИ ВЪРХУ ПОЧВИТЕ И ТЕНДЕНЦИИ НА ПРОЯВЛЕНИЕ	12
2.4. АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА СТОПАНСКИТЕ ОТРАСЛИ ВЪРХУ ПОЧВИТЕ	21
3. ОБВЪРЗАНОСТ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО	29
3.1. АНАЛИЗ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ	29
3.2. АНАЛИЗ НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ	34
3.3. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНФОРМАЦИОННАТА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ	36
3.4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА ОПАЗВАНЕ И УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ	38
4. SWOT АНАЛИЗ	41
5. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ПО ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ.....	45
6. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	47
7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ.....	65

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ АБРЕВИАТУРИ

ГМО	Генно модифицирани организми
ДВ	Държавен вестник
ДФ	Държавен фонд
ЕАОС	Европейска агенция по околна среда
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗОЗЗ	Законът за опазване на земеделските земи
ЗП	Закон за почвите
ЗСПЗЗ	Закон за собствеността и ползването на земеделските земи
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАГ	Изпълнителна Агенция по Горите
ИАОС	Изпълнителна Агенция по Околната Среда
ИАПР	Изпълнителна Агенция по Почвени Ресурси
МБТ	Механично-биологично третиране
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите.
НСИ	Национален статистически институт
НПДИК	Национален план за действие по изменение на климата
НПДУУОЗ	Национален план за действие по управление на устойчиви органични замърсители
НПОУПВФП	Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите на България 2020-2030
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ООН	Организация на обединените нации
ОП НОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПОУПВП	Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СЗР	Северозападен район
СО	Строителни отпадъци
ТЕЦ	Топло-електрическа централа
УУЗ	Устойчиво управление на земите

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите (ПОУПВП) на Община Симитли за периода 2020-2030 г. е разработена в изпълнение на чл. 26 от Закона за почвите и чл. 79 от Закона за опазване на околната среда.

Съгласно действащото законодателство и конкретно ЗООС, програмата е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2021-2025 г.

ПОУПВП на община Симитли е разработена в съответствие с Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите на България 2020-2030 като следва приоритетите, целите и мерките, заложи в нея.

ПОУПВП на община Симитли е разработена също така и съобразно основните стратегически документи на Европейския съюз (ЕС) и Организацията на обединените нации (ООН), имащи отношение към опазване на почвите, с последните изменения в политиките на Европейската комисия (ЕК) в областта на околната среда и устойчивото развитие, както с и рамковите директиви и национални и регионални стратегически документи в областта на устойчиво ползване и съхранение на почвите и т.н. ПОУПВП на община Симитли е съобразена също така и с Общинския план за развитие (ОПР) на Община Симитли 2014-2020 г., Програмата за опазване на околната среда на община Симитли 2021-2028 (в проект), Националните доклади на Изпълнителна агенция за околната среда (ИАОС) за 2018 г, 2019 г., 2020 г, регионалните доклади за състоянието на околната среда на Регионална инспекция по околната среда и водите - Благоевград (РИОСВ-Благоевград) за 2017, 2018 г, 2019 г, 2020 г., както и актуална информация от всички релевантни институции.

Принципи и цели

Съгласно НПОУПВФП, целта и очакваните резултатите от изпълнението на настоящата програма се състои в опазването на почвените ресурси на територията на община Симитли и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите.

Следвайки основните тенденции в политиките на опазване на почвите в европейски и национален план, настоящата програма се основава на следните принципи:

- * екосистемен и интегриран подход;

- * устойчиво ползване на почвите;
- * превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;
- * прилагане на добри практики при ползването на почвите;
- * замърсителят плаща за причинените вреди;
- * информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и мерките за опазването им.

Конкретни приоритети на програмата, съобразени с приоритетите на НПОУПВП 2020-2030 са:

- * Осигуряване на устойчиво ползване на почвите като природен ресурс.
- * Опазване и подобряване на почвеното плодородие.
- * Намаляване на вредните последствия върху почвите, предизвикани от природни процеси и явления, и антропогенни фактори.
- * Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и опазване на другите компоненти на околната среда.
- * Спазване на принципите за устойчиво развитие, включително принципите на биологичното земеделие.
- * Възстановяване на нарушените функции на почвите.
- * Подпомагане на изпълнението на задълженията на България по международни актове, отнасящи се до почвите.

Обхват на програмата

ПОУПВП на община Симитли обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общинската администрация и експерти в съответствие с нормативните документи по устойчиво използване, опазване и възстановяване на почвите в общината.

ПОУПВП се разработва за 10-годишен период – от 2020 г. до 2030 г. - и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона или общината.

ПОУПВП е динамичен и отворен документ, който ще бъде периодично допълван и/или актуализиран съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение.

Демографски, икономически и социални характеристики на Община Симитли

Община Симитли е съставна част от административната структура на област Благоевград, която включва 14-те общини. В състава на Община Симитли се включват 18 населени места. В централната част на общината – по поречието на Струма, плътно едно до друго са разположени шест от селищата – Железница, Крупник, Полена, Полето, Симитли и Черниче. В западната планинска част са останалите пет селца – Брестово, Докатичево, Сухострел, Сушица и Тросково. На изток, по бреговете на планинските потоци има още шест населени места – Брежани, Градево, Долно Осеново, Мечкул, Ракитна и Сенокос.

Община Симитли е сред по-малките общини в Благоевградска област като нейното население се равнява на 13026 души към края на 2019 г. Развитието на общината е в унисон с протичащите в страната демографски процеси, като може да се каже, че нейното население намалява ежегодно, но с малки темпове. Положителна черта по отношение на демографските процеси е нарастването на броя живородени за периода 2014-2019, като към края на 2019 г. техният брой достига до 131. С оглед на застаряващото население към края на 2019 г. резонно се отчита увеличаване на смъртността – процес, който може да се предположи, че продължава на фона на протичащата пандемия от COVID-19.

Общинската икономика притежава висок потенциал за развитие на различни видове туризъм. Налична е туристическа инфраструктура, а също така има отлични предпоставки за развитие на балнеология и туризъм, който се основава на нея.

В най-голяма степен икономическото развитие на общината зависи от процеса на реструктуриране и трансформацията на въгледобивната промишленост. Най-значим дял в местната икономика заемат трудоемки и енергоемки производства, с високи производствени разходи, като производителността пряко зависи от персонала и липсата на високо технологични производства и предприятия.

Горите са основен ресурс за функционирането на местната икономика. Дърводобивът е основополагаща стопанска дейност, заедно с добива на каменни въглища. Условиата в местните гори създават предпоставки за развитие на ловен туризъм, а също така помагат за развитието на селското стопанство на територията на общината.

По отношение на основните социални характеристики на общината може да се констатира, че на база последните публично достъпни данни (2019 г.) безработицата в общината е 12,2%, но въпреки това се наблюдава изключително позитивна тенденция на нейното намаляване през годините. За периода 2014-2019 г. броят на лицата в трудоспособна възраст намалява с 9%, докато броят на лицата над трудоспособна възраст с увеличава с 1%. Делът на лицата под трудоспособна възраст намалява с 5 % за същия период. Като цяло може да се констатира, че на територията на Община Симитли се активно развиват културни и образователни дейности, както спорт и др. и въпреки своя мащаб Община Симитли се превръща във важен регионален център.

Климат

Община Симитли се характеризира с умерено-континентален климат, който включва някои елементи на преходно-средиземноморския климат и с подчертано планинско влияние във високите части. Средна годишна температура е достига почти 13 градуса по скалата на Целзий. При териториите над 1000 м. надморска височина (за Рила и Пирин) и над 1500 м. надморска височина (за планините Влахина и Малешевска) климатът става планински.

Характеризира се с обилни валежи, ниски температури и малка температурна амплитуда. Климатичните условия са благоприятни за отглеждане на ръж, картофи, за развитие на пасищното животновъдство Най-високо наличие на валежи се наблюдава в периода май-юни, докато най ниски са валежите през месеците август и септември. Като цяло може да се констатира, че валежите са умерени, като средногодишната им стойност е около 534 мм.

Почви

Община Симитли се характеризира като община на чиято територия се наблюдава няколко вида почви. Най-силно застъпени са канелените горски и кафявите горски почви. На територията на община Симитли се срещат още алувиално-ливадни почви и рендзини. Канелени горски почви присъстват в планинските подножия, склонове и ниския планински пояс, които са с надморска височина 700-800 м. От друга страна кафявите горски почви се срещат в диапазона 800-1500 м. надморска височина, освен в северната част на Пирин, където тези почви обхващат териториите до 2300 м. надморска височина. В пояса до 1500 м. са застъпени и светлокафявите горски почви и широколистна растителност, предимно бук. В по-високите планински пояси се срещат

тъмнокафяви горски почви, покрити с иглолистна горска растителност (бял бор, ела, смърч, бяла мура).

Релеф

Община Симитли притежава релеф, който се характеризира като разнообразен. На места той е равнинен, като достига и до високопланински. Необходимо е да се отбележи, че в преобладаващата си част релефът на територията на община Симитли е планински и котловинен. Средната надморска височина, която се регистрира за територията на община Симитли е 956 метра, докато средната надморска височина на град Симитли, който е общински център е 332 метра, като най-високата точка е 340 метра, а най-ниската е в индустриалната зона с кота 200 метра.

Води

Фундаментален компонент на хидрографската мрежа, която е ситуирана на територията община Симитли е р. Струма. Територията на общината се отводнява от р. Струма, която е третата по водосборен басейн у нас, леви притоци от Рила и Пирин са реките Брежанска, Сенокоска и Градевска, а десни притоци от Влахина и Малашевска планини – реките Стара, Сушична, Брезнишка. Разломната структура на релефа обуславя появата на термоминерални извори при гр. Симитли, с. Долно Осеново и с. Крупник. Сравнително високата температура на минералните извори ги прави подходящи за балнеолечение и оранжерийно производство. Изворите при гр. Симитли са алкални, сулфатни, богати на натрий и флуор, със слаба минерализация (около 0,5 - 0,6 гр/л), а измерената температура на водата е от 50°C до 61°C. Водата на тези извори е в състояние да се използва за балнеолечение при заболявания на опорно-двигателния апарат, неврологични и кожни заболявания, както и за оранжерийно производство на зеленчуци.

2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И ИЗТОЧНИЦИТЕ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ, ПО СЕКТОРИ НА ИКОНОМИКАТА

Анализът на почвеното разнообразие и на състоянието на почвите в община Симитли, както и начините по които те се използват, е от централно значение за изготвяне на програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Информационно обезпечение на анализа

За целите на анализа е набрана разнообразна по характер информация за почвите и ползването им в община Симитли. Основен източник на информация и данни за анализа са предоставените от Община Симитли справки и данни, данни от МОСВ, ИАОС, НСИ, РИОСВ – Благоевград. С цел осигуряване на най-висока степен на достоверност на анализа, данните и информацията, получени от различните източници, са сравнени и при разлика са подложени на логически анализ и оценка на достоверността на източника. С приоритет е използвана информацията, предоставяна от и на статистически и контролни институции, както и такава, която се характеризира с най-голяма пълнота и е получена в методически контролирани условия и съгласно установени протоколи.

2.1. Разпространение и картиране на почвите в община Симитли

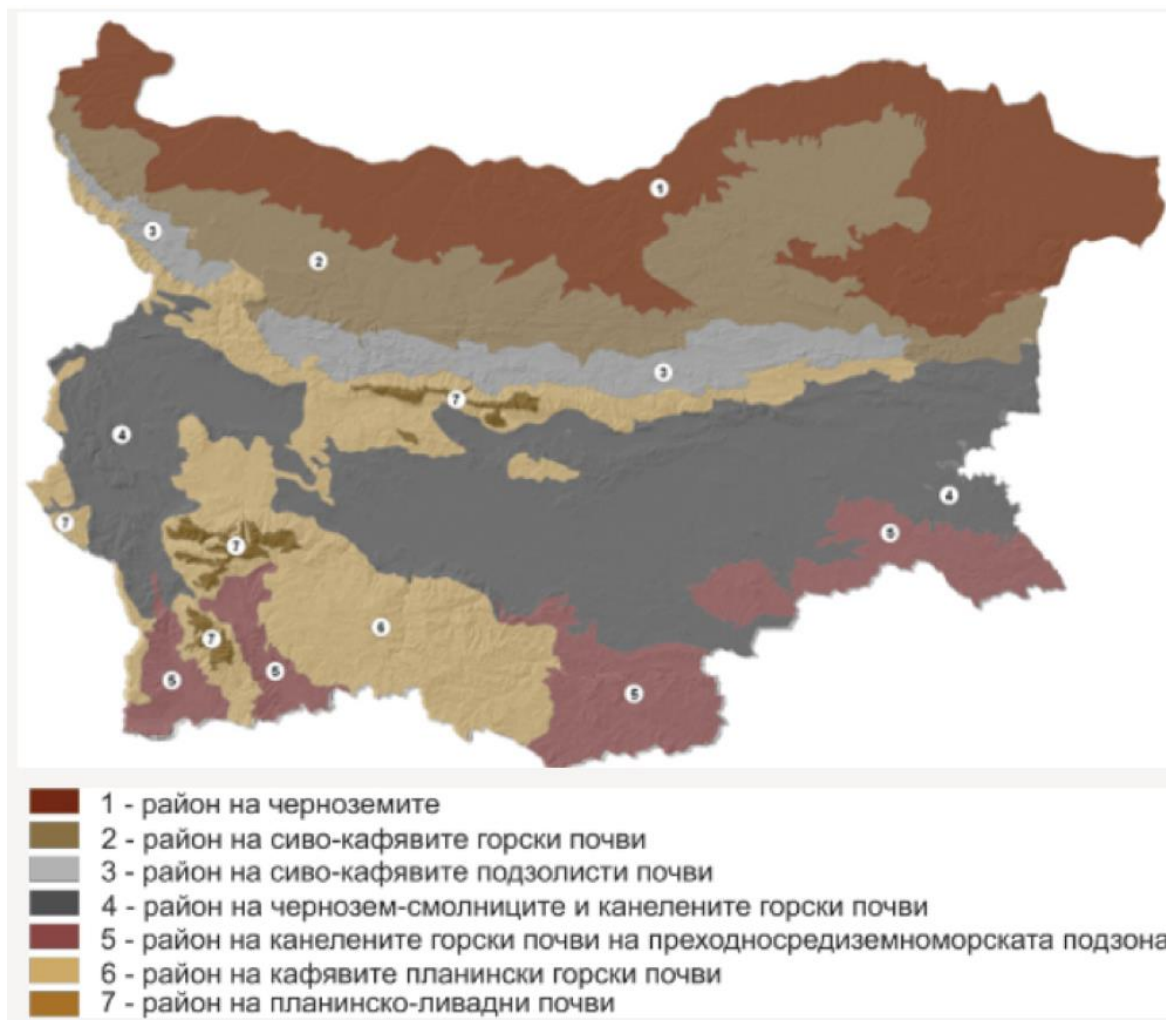
Разнообразието в климатичните условия, геоложката основа и растителната покривка са причина за формирането на няколко вида почви. Най-голямо разпространение имат канелените горски и кафявите горски почви. Срещат се още алувиално-ливадни почви и рендзини.

Канелените горски почви са формирани при преходно-континентален и преходно-средиземноморски климат и при участието на топлолюбива широколистна, горска растителност, разнообразен почвен субстрат /силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др./ Канелените горски почви се разделят на типични, излужени и оподзолени канелени горски почви. В община Симитли са разпространени както типични канелени горски почви, така и излужени, основно по билните заравнености около селата в източната част.

Типичните горски канелени почви имат ограничено разпространение в хълмистите и дълбоко разчленени райони. Развити са върху карбонатна основа и се

характеризират с плитък профил, малка мощност, плътен строеж. По механичен състав са леко до тежко глинести с хумусно съдържание /3-5% /.

Фигура 2.1.1 Карта на почвите в България

Източник: Национална почвена служба

Излужените канелени почви са разпространени са в основните селскостопански райони. Характеризират се с мощност на почвения профил 75-120 см, мощност на хумусния хоризонт /до 35 см/. По механичен състав са по-глинести от типичните канелени почви, но са с по-малко съдържание на хумус /2-3%/. В община Симитли се срещат плитки излужени канелени горски преди всичко около с. Железница, с. Долно Осеново и с. Градево и ерудирани излужени канелени около гр. Симитли.

В ниските планински стъпала са разпространени ливадно-канелените почви, които са по-плитки от канелените и се отличават с високо съдържание на хумус /10-30%/.

На тези почви вирее широколистна горска растителност - космат дъб, полски бряст, келяв габър и др. Голяма част от почвите са силно ерозирали, тъй като горите са почти унищожени, а земята е превърната в обработваема земя или в пасища.

Кафяви горски почви са разпространени в пояса 1000-2000м. Образувани са върху леко-песъчливо глинест елувий, делувий или пролувий, при влажен климат и широкото участие на широколистни /букови /, иглолистни и смесени гори. Отличават се с малка мощност на почвения хоризонт /40-80 см/, незначителен хумусен хоризонт и незначително съдържание на хумус /3-9%/. Кафяви горски почви са разпространени в диапазона 800-1500м. надморска височина, освен в северната част на Пирин, където тези почви обхващат териториите до 2300м. надморска височина. В пояса до 1500м са разпространени светлокафявите горски почви и широколистна растителност, предимно бук. В по-високия пояс се срещат тъмнокафяви горски почви, покрити с иглолистна горска растителност (бял бор, ела, смърч, бяла мура).

Рендзини (хумусно-карбонатни почви) се образуват върху карбонатни почвообразуващи скали. Разпространени са в комплекс с канелените и кафявите горски почви. Тези почви са богати на хумус, но са сухи и силно дренирани.

Планинско-ливадни почви са формирани на височина 1 600 - 2 200 м. Върху тях са разположени високопланинските пасища и ливади, които създават условия за развитие на пасищно животновъдство.

Алувиално-ливадните почви са малко разпространени, но все пак се срещат. Те са азонален тип, образуван върху поръозни алувиални наслаги и при постоянно и достатъчно овлажнение и ливадна растителност. Характеризират се с дебел хумусен хоризонт, като ежегодно се натрупват минерални вещества в почвените хоризонти. Разпространени са по поречията на р. Струма и нейните притоци. Тези почви са подходящи за отглеждане на зеленчуци, овощни култури, фъстъци, технически култури и др.

2.2. Полезни изкопаеми на територията на община Симитли

На територията на Общината са установени кафяви въглища (при с. Брежани-Пирински въглищен басейн), черни въглища (при с. Сухострел), лигнитни въглища (Ораново-Симитлийски въглищен басейн), битуминозни шисти (при с.Брежани, Пирински въглищен басейн), оловно-цинкови орудявания (при с. Сухострел), фелдшпати и пегмапшти (при селата Горно и Долно Осеново).

Въглищата в Пиринския басейн са с високо качество и не е необходимо голямо обогатяване, за да се използват за производство на електроенергия. В горната част на Пиринския въглищен до с. Брежани е установено и находище на битуминозни шисти, но то засега е без промишлено значение поради ниското съдържание на битуми (5%).

Находището “Сухострел” е с ниско количество на запасите, което комбинирано с лоша транспортна достъпност е причина то да не се експлоатира. Находището на лигнитни въглища в т. нар. Ораново-Симитлийски басейн се разработва от подземен рудник, чиято производителност значително е намаляла през последните години-от 200хил т. на 40-50 хил. т. годишно. Находищата на фелдшпати и пегмашти (при с. Горно Осеново и с. Долно Осеново) засега не се разработват.

2.3. Анализ на въздействието на деградационните процеси върху почвите и тенденции на проявление

Почвените ресурси са подложени на естествена и антропогенна деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на екосистемите.

От деградационните процеси на земите и почвите (уплътняване, запечатване, разрушаване на агрономическата ценна структура, дехумификация /намаляване на органичното вещество, загубата на почвеното биоразнообразие, засоляване, киселяване, ерозия – водна, ветрова, иригационна, временно повърхностно преовлажняване, заблатяване, замърсяване и др.), най-съществен фактор е ерозията.

Ерозия и ерозирали почви

Ерозията на почвата остава най-широко разпространения почвено деградационен процес както на територията на община Симитли така и на цялата страна, като пространственото вариране и силата на проявление на почвената ерозия зависи от климатичните, топографските, хидроложките и почвените характеристики на всеки отделен район.

Наред с природно обусловените фактори, степента на проявление на почвената ерозия зависи и от човешката дейност. Неправилната обработка на почвата, обезлесяването, горските пожари, паленето на стърнищата са само част от факторите, които причиняват деградация на почвата, намаляват почвеното плодородие и замърсяват реките.

Ерозията води до намаляване на дълбочината на коренообитаемия слой количеството на хранителните елементи запасите на почвена влага изчерпване на филтриращия капацитет на почвата намаляване на съдържанието на почвено органично вещество загуба на биоразнообразие деградация на почвената структура образуване на почвена кора разпространение и акумулация на замърсители във водните течения и в зоните на акумулация на наноси.

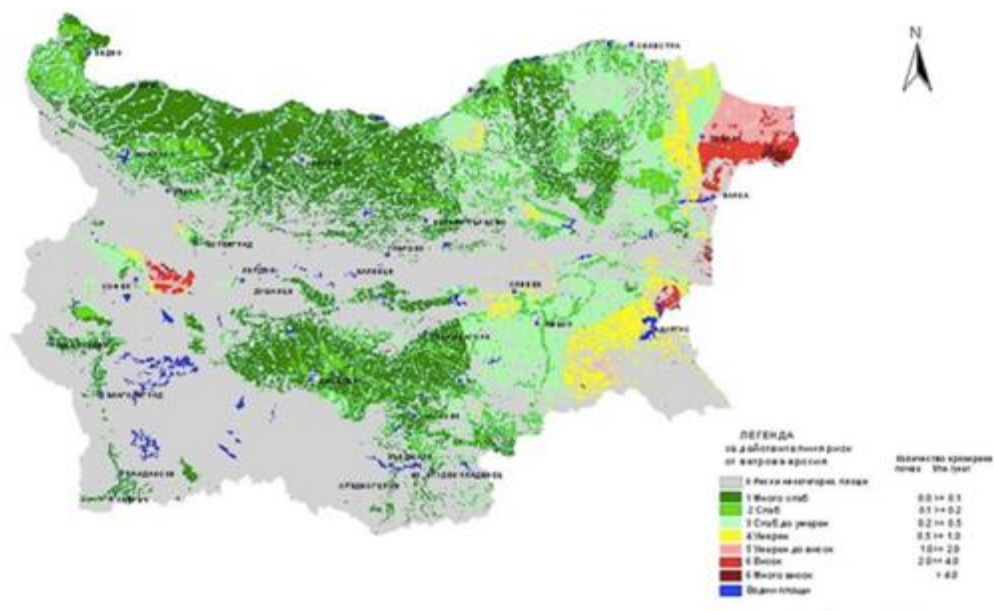
Климатичните фактори, релефа, типа и начина на земеползване, състоянието на растителната покривка и времето, през което почвата е защитена от растителност, определят степента на риск и почвените загуби, причинени от ерозия.

Почвите в района са предимно със средна до силна податливост на ерозиране.

Изложени са на средна дъждовна ерозия, слаба площна водна ерозия и слаба площна ветрова ерозия.

Според данните на ИАОС, за действителните прояви на ветрова ерозия в страната са определени три района на разпространение, като община Симитли попада в район, характеризиращ се със слаба проява на ветрова ерозия и слаб действителен риск от ветрова ерозия. (Фигура 2.3.1).

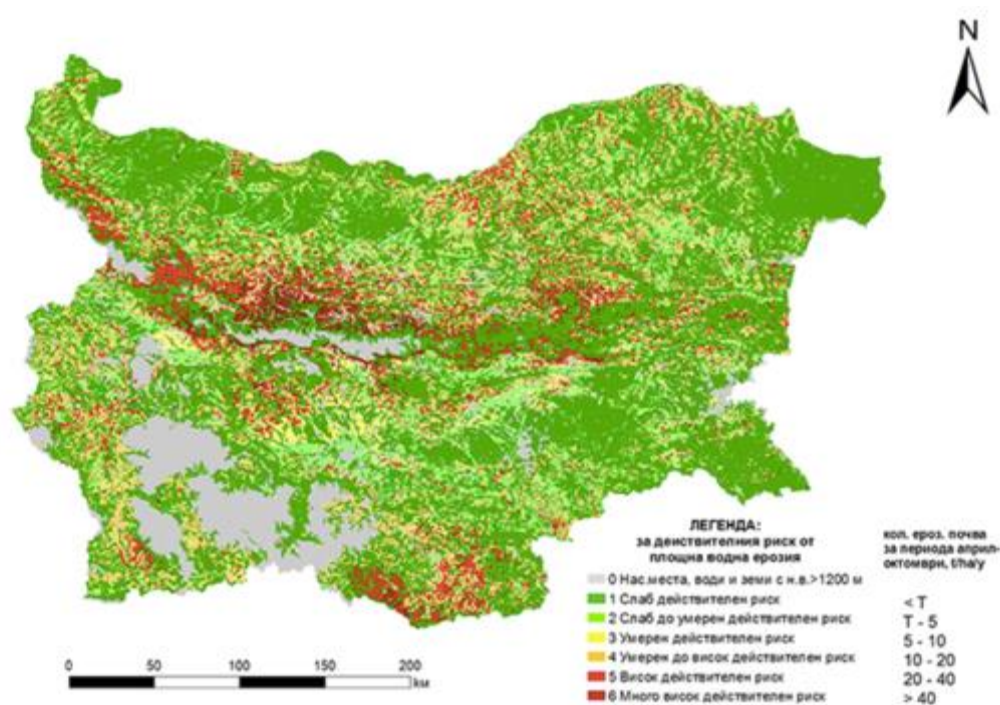
Фигура 2.3.1. Действителен риск от ветрова ерозия на почвите, 2017 г.

Източник: ИАОС

Почвите от района на община Симитли са със слаба податливост към площна водна ерозия. По данни на ИАОС, действителният риск от площна водна ерозия територията на община Симитли е слаб (Фиг. 2.3.2).

Фигура 2.3.2. Действителен риск от плоскостна водна ерозия на почвите, 2018 г.

Източник: ИАОС

Засоляване и засолен почви

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли и/или обменен натрий в почвите в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал. Резултатите от мониторинговите наблюдения върху процесите на засоляване на почвите, организирани от ИАОС, не съдържат данни за процеси на засоляване или засолен почви, касаещи община Симитли. В РИОСВ – Благоевград също няма данни в тази връзка.

Вкисляване

Вкисляването на почвите е естествено протичащ процес, чийто интензитет зависи и от антропогенните фактори и се характеризира с понижаване на рН на почвата, поява на алуминиева и/или манганова фитотоксичност, обедняване на почвата с бази, молибденов дефицит, подтисната микробиологична активност и киселинна деструкция на глинестите минерали.

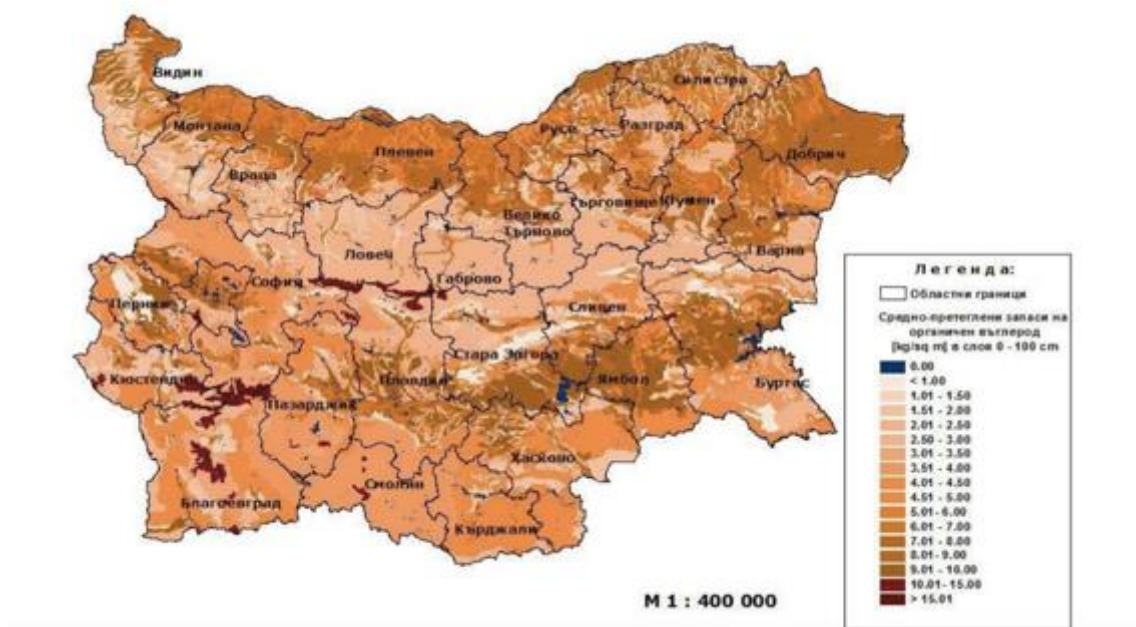
Една от основните причини за антропогенно вкисляване на почвите в България е дългогодишното минерално торене с вкисляващи азотни торове, особено когато то е самостоятелно, без съпътстващо фосфорно и калиево торене.

Липсват данни за вкислени почви в община Симитли.

Загуба на органично вещество

Намаляването на хумуса в почвите е свързано с небалансираното торене с кисели торове, прекомерната употреба на Na-препарати за борба с болести и вредители, нарушен хранителен баланс от износа с растителните добиви, усилващи деструкцията на почвените агрегати. Друга основна причина е и широко разпространената и незаконна практика в България да се горят растителните остатъци/стърнищата, което застрашава и биоразнообразието. Няма данни за актуални тенденции към загуба на органични вещества в покривка на територията на общината.

Фигура 2.3.3. Запасеност на почвите с органично вещество в слой 0-100 cm

Източник: ИАОС

Почви, унищожени от стопански дейности

На територията на общината нарушени почви вследствие на стопанска дейност има вследствие на открития рудодобив край с. Брежани, както и в района на с. Ракитна и кв. Ораново.

Съществуват данни, че извършваният нерегламентиран добив на баластра (строителни материали) от коритата на реките в района създава опасност за развитие на регресивна ерозия нагоре по течението им, в това число физическо унищожение на намиращите се в съседство земеделски земи.

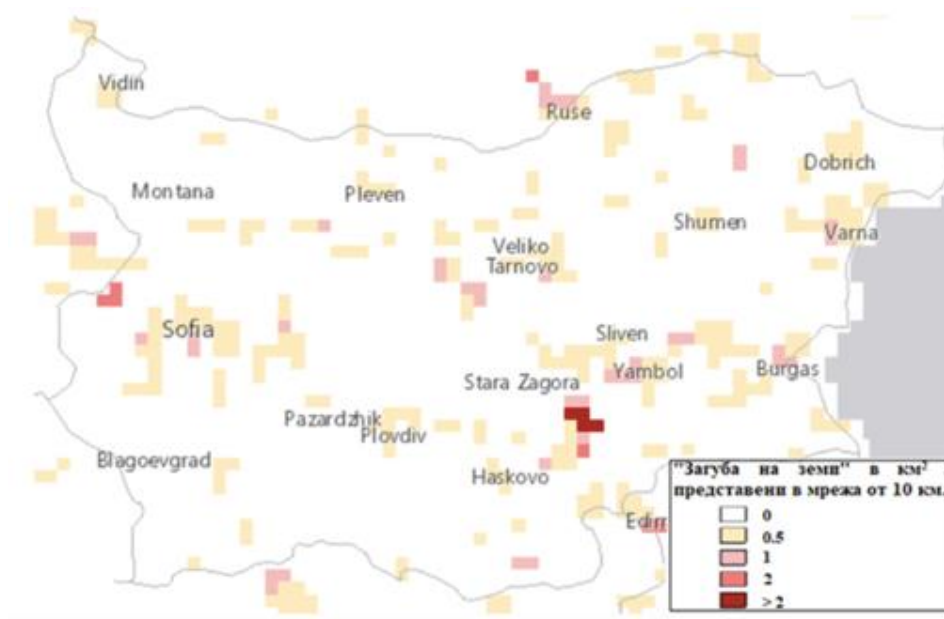
Почви, унищожени от „запечатване“

Почвеното изолиране (запечатване) е един от основните източници за безвъзвратната загуба на почва вследствие на нарастване дела на населените места, транспортната инфраструктура и площите за добив на подземни богатства. Почвеното изолиране води до пълна деградация и трайна загуба на почвените функции – загуба на плодородие, уплътняване на почвените хоризонти, промени във въздушния и воден режим.

Статистически е установено, че в повечето случаи зависимостта между броя на населението и загубата на почва за застроени площи и инфраструктурни проекти е право пропорционална.

По данни на ИАОС в община Симитли през периода 2012-2018 г. не се наблюдава почвено запечатване (Фигура 2.3.4).

Фигура 2.3.4. Увеличаване площта на почвено запечатване за периода 2012-2018

Източник: ИАОС

Уплътняване на почвата

Уплътняването на почвата е процес на деформация и увеличаване на плътността и компактността, при което се намалява аерационната порьозност и водопропускливостта, увеличава се твърдостта, нарушава се почвената структура и променя строежът на почвата. Процесът на уплътняване е свързан с обработката на почвата. Обработваемите земи се засягат от уплътняване както на орния слой (до 20-25

см дълбочина), така и на подорния слой (непосредствено под орния слой). За разлика от орния слой, който се разрохва всяка година, уплътняването на подорния слой се акумулира и с течение на времето се формира компактен слой. Екологическото въздействие на уплътняването се изразява в понижената аерация на почвата, свързана с водно-въздушния и топлинния баланс в почвата, понижен достъп до корените, което води до намаляване на плътността на корените и дълбочината на коренообитаемия почвен слой. Уплътняването на почвата води до намаляване на водопроницаемостта ѝ и на потенциала на повърхностния отток, с което се повишава интензитетът на водно-ерозионните процеси и рискът от наводнения.

Липсват данни за прекомерно уплътняване на почвата в община Симитли.

Почви, увредени от депониране на отпадъци (от сметища)

След въвеждането на Регионалната система за отпадъци на район Благоевград градските и селски сметища на територията на общината са закрити, в това число и старото общинско сметище на гр. Симитли. Все още обаче не е изцяло завършена рекултивацията на сметищата в общината като до момента е завършена техническа рекултивация, предстои биологична рекултивация.

Проблем, макар и не толкова сериозен от гледна точка на почвената покривка са и спонтанно възникващите нерегламентирани сметища в региона на общината. Въпреки предприеманите в тази посока мерки, изхвърлянето на отпадъци на нерегламентирани за това места е с траен характер.

Зони с наднормено замърсяване на почвата

Районът на община Симитли като цяло е екологично чист.

Замърсяване с тежки метали е установено в района около Главен път Е-79. Отчетено е наличие на олово и цинк в 50-метровата ивица край пътя.

Липсват данни за замърсявания с пестициди, нитрати, нефтопродукти и други замърсители.

Отчетено е замърсяване в минали периоди (през 1995 г.) с радионуклиди в района на с. Черниче като 10 дка в зоната Струма 1 попадат в зона Б1 – слабо замърсена с измерени концентрации, превишаващи нормата до 2 ПКД, а 2 дка попадат в червена зона С – опасно замърсена. Проведени са мероприятия по почистване на червената зона. Липсват актуални данни за регистрирани замърсявания с радионуклиди.

Индириктното замърсяване на почвите следствия атмосферното и водното замърсяване е с ограничен обхват на територията на общината.

Данни от проведените комплексни проверки на обекти в общината във връзка със замърсяване на земите и почвите са поместени в Таблица 2.3.1 по-долу. Видно от представените заключения в две от проверките не са установени нарушения, а в един такива са установени и са дадени предписания за тяхното отстраняване.

Таблица 2.3.1. Данни от доклади за комплексни проверки във връзка със Закона за почвите (ЗП)

Година	Оператор	Обект, предмет на дейност	Заключение
2019	„Георесурс“ ЕООД, гр. Симитли	Производствена площадка, с. Крупник	Не са открити нарушения, не са дадени предписания
2017	„Георесурс“ ЕООД, гр. Симитли	Производствена площадка, с. Крупник	Не са открити нарушения, не са дадени предписания
2016	„Джи Кей Джи“ ООД, гр. Симитли	Завод за производство на саи, гр. Симитли	Дадени са предписания във връзка с опазване на почвите и са поставени срокове за тяхното изпълнение

Източник: РИОСВ Благоевград

Свлачища и срутища

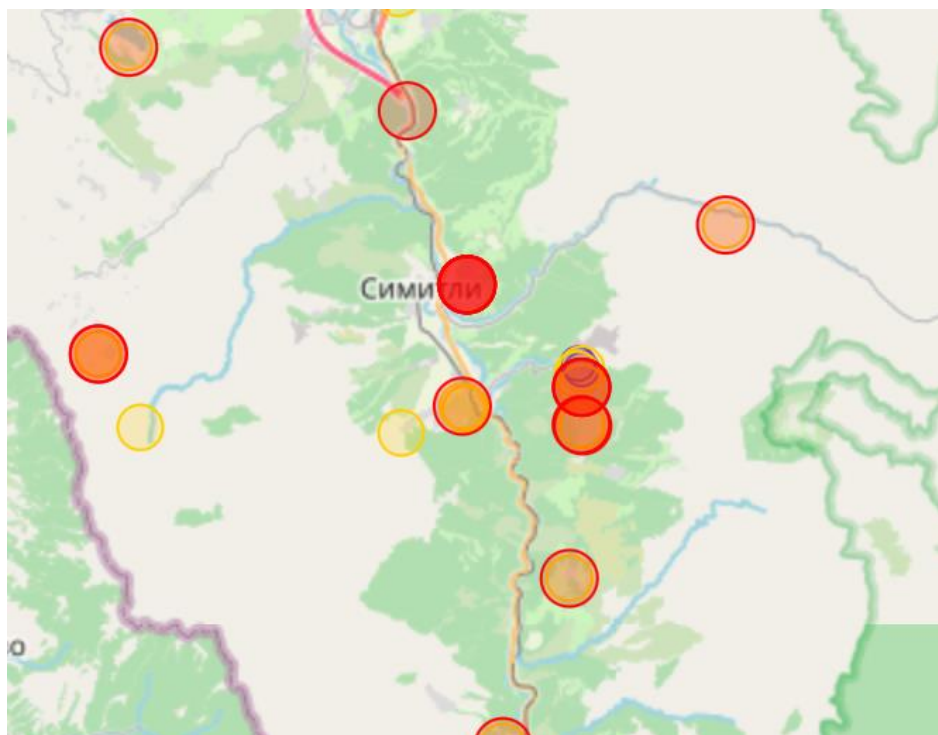
Причините за възникването на свлачища могат да се обособят в две основни групи: природни и техногенни. Природните фактори са свързани най-вече с водите, постъпващи в склона вследствие от валежи и снеготопене и ерозионните процеси по бреговете на реките. Свлачища могат да се активизират и в резултат от земетресения. Основните човешки дейности са свързани със строителната и битовата дейност. Това са отводнявания на склоновете поради аварии на ВиК, подкопаване при строителство на пътища, претоварване на склоновете и т.н.

Рискови места от свлачищни процеси може да има навсякъде, където има несъобразена с природните условия човешка дейност, дали е строено върху дерета, какво е състоянието на ВиК мрежата, ефективни ли са защитните съоръжения и т.н.

Според данните на Геозащита Перник, в чийто район на действие попада община Симитли, територията на общината са регистрирани девет свлачища:

- * BLG 28.39699-01 - с. Стара Кресна, път BLG 2130 /I-1 Симитли - Кресна/ - Стара Кресна – Ощава
- * BLG 44.17405-01 - с. Градево, мест. "Лопово", ДГС "Симитли", ГСУ "Предел", отдел 353-В
- * BLG 44.57162-01 - с. Полена, мест. „Бялата чешма”, път BLG 1291 /BLG 1071 Симитли - Черниче/ - Крупник - Полена – Сушица
- * BLG 44.66460-01 - гр. Симитли, кв. „Ораново”
- * BLG 44.61978-01 - с. Ракитна, мест. „Калиновец”, път BLG 1290 /III-1007 Полето - Брежани/ - Ракитна - Мечкул - Сенокос
- * BLG 44.61978-02 - с. Ракитна, мест. „Чакалово дърво”, път BLG 1290 /III-1007 Полето - Брежани/ - Ракитна - Мечкул - Сенокос
- * BLG 44.61978-03- с. Ракитна, път BLG 1290 /III-1007 Полето - Брежани/ - Ракитна - Мечкул - Сенокос - /BLG 2130/, мест. „Чакалово дърво”
- * BLG 44.40052-01 -с. Крупник
- * BLG 44.40052-02 - с. Крупник, гробищен парк

Фигура 2.3.5. Карта на свлачищата в община Симитли

Източник: Геозащита - Перник

Важно е да се отбележи обаче, че всяко едно от свлачищата при възникване на комбинация от споменатите по – горе фактори или дори при ясно изразен един от тях би могло да се активира във всеки един момент. Във всеки един момент също така биха могли да възникнат нови свлачища при проява на неподходяща комбинация от няколко фактори. Ето защо е важен постоянният мониторинг, особено при възникване на природно бедствие.

Според Закона за устройство на територията за проектиране на сгради в свлачищни райони е необходимо да се получи предварително разрешение от геозащитните организации. Това става след анализ на конкретния терен от специалисти инженер-геолози. За съжаление много често се прибегва до услугите на по-широки специалисти, което води до рискове.

Практиката у нас е да се укрепват свлачища, след като вече те са се случили и са нанесли поражения в населените места и по инфраструктурата. Недовършени или неподдържани укрепителни съоръжения обаче имат точно обратен ефект.

Общините са отговорни за застрашените и засегнатите територии и акватории с местно значение. Собствениците и ползвателите на недвижими имоти трябва да изграждат в техните имоти и за техни нужди геозащитни съоръжения и мероприятия. Министерство на регионалното развитие за територии и акватории финансира също така и със сложни и неблагоприятни физико-геоложки и техногенни процеси, които засягат територията на повече от една община или за които е необходимо да се извършват комплексни изследвания и изграждане на многофункционални защитни съоръжения и мероприятия.

Възможен източник на финансиране е Програма „Устройствено планиране, геозащита, водоснабдяване и канализация” на Министерството на регионалното развитие, която финансира довършване на обекти със сключени договори от минали години, свързани с укрепване на свлачища, и за превантивна геозащитна дейност. Програмата не финансира аварийни мероприятия, както и укрепване на частни имоти. Възможни източници на финансиране за геозащитни мерки и дейности са Републикански бюджет, Междуетатствена комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет, оперативните програми и общинските бюджети.

Липсват данни за изпълнявани към момента проекти и мероприятия за геозащитни мерки.

Изводи и препоръки за развитие:

В обобщение може да се направи извод, че по отношение на почвите и почвената покривка не се открояват сериозни проблеми за община Симитли, като се изключи незавършената рекултивация на старите сметища и спонтанното появяване на нови нерегламентирани такива.

Нарушените терени са малко и не представляват сериозен проблем за общината, но е необходимо старите сметища и нововъзникващите такива да бъдат почистени и рекултивирани. В тази връзка могат да се отправят препоръки за рекултивиране на старите нарушени терени.

Могат да се оправят препоръки и за по-голям мащаб на предприеманите действия по информиране на обществеността за негативните последствия от действия като нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и палене на стърнища.

2.4. Анализ на въздействието на стопанските отрасли върху почвите***Промисленост***

Община Симитли е част от област Благоевград, която е макар и намираща се на територията най-продуктивния район за планиране (Югозападен район за планиране), не е сред най-добре развитите области по отношение на икономиката в България. Това от своя страна предполага състоянието на икономика в община Симитли, която има локален тип и свързана най-вече се областта да е в унисон със състоянието на икономиката в областта.

Най-характерно за икономиката на Община Симитли е това, че в нея доминира индустриалния сектор за сметка на тоз на услугите. Въпреки това трябва да се отбележи, че на европейско и национални ниво протичат процеси на трансформацията на икономиката, от икономика основана на индустрията към икономика на услугите. Това от своя страна подпомага процеса за намаляване на вредното въздействие на промишлеността над почвите. Множество големи индустриални предприятия в страната от миналото са или приватизирани или фалирали, което неизменно води до рязко минимизиране на замърсяванията от промишлеността. От друга страна са видими световните процеси на скоростно технологично обновление, което е ориентирано към постигане на технологични решения, щадящи околната среда.

Въгледобивната промишленост дълги години е била структуроопределяща за общината. През последните дванадесет години поради общата икономическа стагнация

и конкуренцията на по-евтините вносни въглища е налице постепенно свиване на добива на въглища. Макар и все още осигуряваща най-голяма заетост в общината, понастоящем въгледобивната промишленост е в процес на реструктуриране и намаляване на капацитета. Вследствие на рудодобива нарушени почви има край с. Брежани, както и в района на с. Ракитна и кв. Ораново.

С оглед на спецификата на икономиката на Община Симитли, а също така и от наличните процеси на национално, европейско и световно ниво може да се констатира, че не са на лице фактори и предприятия, чиято дейност да доведе опасност от замърсяване на почвите с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители - Полиароматни въглеводороди (РАН), Полихлрирани бифенили (РСВ) и Хлорорганични пестициди. Липсват и индикации за замърсяване с радиоактивни елементи. С оглед на значимостта на селското стопанство в контекста на развитието на местната икономика трябва да се отбележи, че няма индикации за значимо замърсяване с устойчиви органични замърсители (полиароматни въглеводороди, полихлрирани бифенили и хлорорганични ПРЗ), азотен минерален тор и др. потенциални замърсители, но е необходимо да се извършва регулярен мониторинг. Липсват индикации за замърсявания на почвите от нефтопродукти.

Земеделски практики по обработване на почвите

На територията на община Симитли се прилагат разработените национални стандарти за добра земеделска практика, отнасящи се до опазване на почвата от ерозия, запазване на органичното вещество, запазване на структурата на почвата, осигуряване на минимално ниво на поддръжка на естествените местообитания. В резултат на това се дефинират.

Друг основополагащ документ, чийто указания за се следват е Методиката за кръстосаното съответствие, в която подробно са описани законоустановените изисквания за управление, и които са задължителни за спазване от всички земеделски стопани, независимо дали получават подпомагане по Стълб I или Стълб II на ОСП.

В допълнение на това може да се констатира, че на територията на община Симитли се прилагат практики по обработване на почвата, които се асоциират със стремеж за минимално увреждане на почвата. Това се извършва посредством силно редуциране и/или намаление на степента на обработване на почвата, за да се постигнат ефекти на запазване на почвената структура, почвената фауна и органичните вещества, съдържащи се в нея. Друга известна практика е осигуряването на постоянна почвена

покривка. Тя може да се състои от различни покривни култури, остатъци и мулч, като с прилагането на тази практика се постига ефект на защита на почвата и неутрализиране на процесите, водещи до израстване на плевели. Налични са и практики по разнообразни видове сеитбооборот, а също така и комбинации от култури и насаждения. Тези практики от своя страна създават условия за това почвените микроорганизми да бъдат в състояние да възпират вредителите по растенията, плевелите и болестите. Тези практики са характерни за т.н. консервационно земеделие. Като друга група от практики, които могат да бъдат посочени са тези, които са въплътени в принципите на контурното земеделие. Те се обективират в извършването на теренни дейности и активности като сезонната оран, браздене и сеитба по контури. Посредством тази група от практики се постигат ефекти на задържане на влага в повърхностния хоризонт на почвата от една страна, а от друга се забавя скоростта на оттичане, което дава време на водата да проникне в почвата и да я напои. Друга основна група от практики за обработка на почвата на територията на община Симитли се обективира в принципите на т.нар. „смесено култивиране“. Таз група от земеделски практики за обработка на почвата се състои в допълването между подходящо подбрани и смесено култивирани растения. С прилагането ѝ се постигат ефекти на повишаване на общата стабилност на почвената система, включително значителна устойчивост на вредители, болести и плевели. С тази практика също така се постига силен положителен ефект върху почвената порьозност, биологичното разнообразие на почвите. Друго измерение на ползите от нейното прилагане се обективира в поддържането на цикъла на хранителните вещества и води до повишени добиви за земеделските стопани, което индикира за по-добро използване на наличните ресурси.

Транспорт

Община Симитли е разположена на важно за страната географско пространство, което води до нейната по-голямо свързаност с други райони и развитие на мащабна пътна мрежа.

Основните пътни артерии в общината са представени както следва:

- ✳ Първокласен път I-1 (с европейска категоризация E79 от Словакия до Гърция), свързващ Видин през София с ГППК Кулата. В територията на община Симитли преминава през с. Железница, гр. Симитли и с. Черниче. Общата дължина на пътя в територията на общината е 28 км.

- ✳ Второкласен път II-19, който свързва Симитли с Разлог, Гоце Делчев и ГККП Илинден. В територията на община Симитли преминава през гр. Симитли, с. Градево. Общата дължина на пътя в територията на общината е 22 км.

Както първокласният I-1, така и второкласният II-19 са в добро състояние. Те обаче са силно натоварени, доколкото са най-прекият път от столицата до зимните и планински курорти в югозападна България и до морските курорти в Северна Гърция. Освен това и двата пътя преминават вътре в границите на населените места в общината. Трябва да се добави и фактът, че пътният възел, свързващ двата основни пътя също е в границите на населено място, а именно – на гр. Симитли.

Транспортната мрежа обхваща всички населени места на територия на община Симитли, като натоварването на по-периферните пътища от пътно-транспортната мрежа в общината не са значими и не са сериозен фактор за замърсяването на околната среда.

През територията на община Симитли преминава и железопътна линия - V главна ж.п. линия (СЕ-855) София – Кулата. В общината има две действащи железопътни гари – гара Симитли и гара Черниче и двете с пътнически и товарни функции. Гара Симитли разполага с 7 коловоза и индустриален клон, който обслужва рудник Ораново. Гара Черниче е с 6 изградени коловоза и обслужва чрез индустриален ж.п. клон мина Брежани. Предвижда се развитие на железопътната мрежа по Приоритетна ос №22, което ще следва развитието на автомагистралата, като ще се изградят интермодални връзки и ще стимулира икономическото развитие на общината.

С оглед на гореизложеното и на спецификата на замърсяването, което се случва в резултат от транспортната натовареност може да се заключи, че замърсяването в резултат на транспортния трафик влияе негативно най-силно на въздуха като компонент на околната среда, докато отрицателното влияние над почвите е минимално и в близост до най-натоварените участъци и пътните възли.

Нарушаване на земите от добив и преработка на изкопаеми горива и други стопански дейности

На територията на община Симитли са налични кафяви въглища (при с. Брежани-Пирински въглищен басейн), черни въглища (при с. Сухострел), лигнитни въглища (Ораново-Симитлийски въглищен басейн), битуминозни шисти (при с. Брежани, Пирински въглищен басейн), оловно-цинкови орудявания (при с. Сухострел), фелдшпати и пегмапшти (при селата Горно и Долно Осеново).

С оглед на специфичните характеристики на местната икономика съвсем резонно възниква констатацията, че на територията на община Симитли се наблюдават нарушени почви вследствие на стопанска дейност, която се извършва на територията на общината. Нарушените почви възникват като резултат от дейността на открития рудодобив край с. Брежани, както и в района на с. Ракитна и кв. Ораново.

Добивът на баластра (строителни материали) от коритата на реките в района също може да създаде опасност за развитие на регресивна ерозия нагоре по течението, в това число физическо унищожение на намиращите се в съседство земеделски земи.

Горско стопанство

Както и по-рано бе спомената горите и горският фонд имат важна роля в развитието на Община Симитли. На нейна територия на общината горският фонд се стопанисва и контролира от ДГС Симитли, което отговаря за горите държавна собственост и от структурно звено в администрацията на общината за горските територии общински собственост. За по добрата организация и управление на общинските гори в състава на общинска администрация е създадено специално структурно звено. Горската площ по видове собственост на територията на общината е както следва:

Таблица 2.4.1. Горската площ по видове собственост

Вид собственост	Площ на земята (ха)	В т.ч. залесена (ха)
Обща горска площ	35070,7	32251,1
Държавна	30715,7	27973,3
Частни физ.лица	1700,8	1638,7
Общинска	90,8	89,5
ВСО / чл. 19 /	2563,4	2549,6

Източник: Община Симитли, обработка: „ШУРА“ ЕООД

Значението на горския фонд и горите като цяло за общината не се изчерпва само с дърводобива. Важна функция на горите се състои в това, че осигуряват условия за целогодишна паша на селскостопанските животни, добив на сено, билки, боровинки, лов. Наличието на поляни и голи площи и силно разнородния релеф са фактори, които създават добри условия за развитието на дивеча: сърна, благороден елен, дива свиня, зайци и др. горски обитатели, внасят допълнителна ценност на горите.

Територии, попадащи в националната мрежа Натура 2000 и защитените територии и природни паркове на територията на община Симитли

На територията на Община Симитли се регистрира наличието на значителен брой защитени територии или части от тях (по смисъла на Закона за защитените територии):

**** Национален парк „Пирин“***

Режимът на Национален парк „Пирин“ е определен в чл. 21 на Закона за защитените територии и в Плана за управление на Парка. Национален парк “Пирин” е създаден през 1969 г. Обявен е за запазване естествения характер на природните екосистеми и ландшафти заедно с техните растителни и животински съобщества и местообитания. Паркът попада изцяло в Благоевградска област като в община Симитли обхваща територии в землищата селата Брежани, Градево и Сенокос. Площта му е 40 356 ха.

Пирин е включен в Списъка на ООН на националните паркове и е обект на Конвенцията за световното културно и природно наследство. Резерватите в него са два – “Баюви дупки - Джинджирица” и “Юлен”.

**** Национален парк „Рила“***

Национален парк “Рила” е най-големият национален парк в България, с обща площ 47107 923,7 ха, от които 67 358,7 ха земи от горския фонд и 40 655 ха – високопланински пасища. В община Симитли попада територията на парка, в землищата на селата Горно и Долно Осеново.

1/5 от територията на парк Рила е заета от резервати – “Парангалица”, “Скакавица”, “Ибър” и “Централен рилски резерват”. Паркът и четирите резервата в него са в Списъка на представителните защитени територии на ООН.

**** Природна забележителност „Момина скала“***

“Момина скала” е природна забележителност, намираща се до с. Крупник, община Симитли. Обявена е през 1978 година за опазване на скално образувание – пирамида от гранит - в Кресненското дефиле. Площта и е 1 ха.

**** Защитена зона Пирин (BG0000209)***

Защитената зона е обявена по директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици и по директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Намира се между долината на р. Струма на запад и р. Места на изток като територията му изцяло обхваща национален парк “Пирин”.

✱ *Защитена зона Рила - част (BG0000495)*

Защитената зона е обявена по директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици и по директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Мястото обхваща над 50% от едноименната планина. В границите ѝ изцяло попадат Национален парк “Рила” и Природен парк “Рилски манастир”. В геоложко отношение Рила не се характеризира с голямо разнообразие. По-голямата част от скалите са стари метаморфни, интрузивни - южнобългарски гранити, а в периферните и по-ниски части на мястото се срещат седименти – палеогенни, плиоценски и кватернерни наслаги. Почвите са предимно кафяви горски, планински горски, тъмноцветни и планински ливадни с маломощен хумусен хоризонт.

✱ *Защитена зона Рила Буфер - част (BG0002129)*

Защитената зона е обявена по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици. „Рила буфер“ обхваща долните части на Рила планина, по границите на Национален парк Рила и Природен парк Рилски манастир (съвпадащ със същото име на Натура 2000) и почти изцяло пада в рамките на ОВМ „Рила“..

✱ *Защитена зона Ниска Рила - част (BG0000636)*

Защитената зона е обявена по директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Попада в 13 общини, от които в Югозападна България - общините Благоевград, Белица, Разлог, Симитли, Якоруда и Рила. Площта на защитената зона е 37191,67 ха.

Защитената зона обхваща долните части на Рила планина до границите на Национален парк Рила (SCI BG0000495 “Рила”) и Природен парк Рилски манастир (SCI BG0000496 “Рилски манастир”).

✱ *Защитена зона Кресна (BG0002003)*

Защитената зона е обявена по директивата 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици. Разположена е в Югозападна България по долината на река Струма в района на Кресненския пролом. На юг достига до селата Палат и Драката, а на север – до с. Крупник. На изток влизат част от подножията на Пирин, а на запад – част от подстъпите на Малешевска планина. Площта ѝ е 23495,59 ха и е разположена на територията на общините Симитли, Сандански, Струмяни, Кресна.

✱ *Защитена зона Кресна – Илинденци (BG0000366)*

Защитената зона е обявена по директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Попада в общините Кресна, Сандански, Симитли, Струмяни. Площта ѝ е 48 596,43 ха.

Изводи и препоръки:

- * Установява се наличие на нарушени почви в резултат на дейността по рудодобив. Необходимо е да се предприемат действия по възстановяване на земите, където е възможно.
- * Не са налице фактори и предприятия, чиято дейност да доведе опасност от замърсяване на почвите с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители - Полиароматни въглеводороди (РАН), Полихлрирани бифенили (РСВ) и Хлорорганични пестициди.
- * Липсват индикации и условия за замърсяване с радиоактивни елементи.
- * Няма индикации за значимо замърсяване с устойчиви органични замърсители (полиароматни въглеводороди, полихлрирани бифенили и хлорорганични ПРЗ), азотен минерален тор и др. потенциални замърсители.
- * Липсват индикации за замърсявания на почвите от нефтопродукти.
- * Минимално замърсяване на почвите в резултат на транспортния трафик
- * Наличие на земеделски практики за обработване на почвата, които оказват положително въздействие по отношение на нейното опазване.
- * Необходимо да се извършва регулярен мониторинг на замърсяванията на почвите в резултат на дейността на земеделските стопани.
- * Необходимо е да се извършва регулярен мониторинг на дейността по добив на полезни изкопаеми с оглед минимизиране на риска от нарушаване на почвите.

3. ОБВЪРЗАНОСТ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО

3.1. Анализ на европейското законодателство и програмни документи

Изграждането на нормативна уредба на ниво ЕС в областта на воденето на екологичната политика, която има отношение към компонент „почви“ започва 80-те години на XX в., като има основания да се твърди, че започва дори и по-рано. Първият документ на ЕС, който се приема през 1972 г. е „Европейска Харта за Почвата“, а през 2003 г. е приета „Актуализирана Европейска Харта за опазването и устойчивото управление на почвата“. Като основен стратегически документ тя определя общи и специфични препоръки за устойчиво управление на почвата. Европейската Харта за почвата (2003) се фокусира над няколко основни инструментите за реализиране на устойчиво управление на почвата, които са представени както следва:

- Инвентаризация на почвените ресурси чрез наблюдения на почвата на постоянни мониторингови точки и анализ на актуалното състояние на почвените ресурси чрез национална географска информационна система, координирана с Европейската мрежа за мониторинг;
- Научни изследвания. Интердисциплинарни изследвания върху природните и антропогенни процеси и фактори, причиняващи деградация на почвата. Изследване на връзките между обществото и дадени социални групи от населението и почвите, които те използват.
- Образование. Интердисциплинарно обучение за почвата и нейното устойчиво опазване, включено в учебните програми на всички нива като елемент на екологичното образование: в началното, средното и висше ниво.
- Информация. Публична информация за състоянието на почвите в страната и нуждата от тяхното устойчиво опазване. Информацията за отделни региони и земи трябва да бъде достъпна за всички ползватели на почвените ресурси.
- Участие в публични обсъждания за вземане на решения по проблеми, свързани с опазването и устойчивото ползване на почвите.
- Планиране използването на почвата. Въвеждане на специфично планиране на земеползването на национално и локално равнище, съобразено с качеството на почвите и тяхната пригодност за конкретно ползване, а също така с местните планове за развитие на селищните системи и урбанизацията на районите.

- Плановете трябва да обхващат не само начините за използване на почвените ресурси, но и тяхното опазване, включително отделянето на охраняеми зони със специален статут, ремедиация на деградираните почви и възстановяване на техните функции.
- Изследване на въздействията, свързани с реализирането на планове и програми, които биха могли да засегнат пряко или косвено функциите на почвата. Въвеждане на системен научен анализ на почвените условия и оценка на тяхното изменение под влияние на краткосрочни и (или) дългосрочни въздействия; оценка на биологичното разграждане на субстанции и отпадъци, депонирани в почвата и прогнозиране степента на деградация на почвата в резултат на въздействията на тези материали.
- Прилагане на специфични мерки в случай на опазване на здравния статус на почвата, които включват забрана на прилагането на практики за използване на поземлените ресурси, които биха могли да нарушат функциите на почвата, получаването на безопасна продукция от земеделските култури, отглеждани на дадени участъци или да влошат качеството на определени компоненти на околната среда (например подземни води), които са в контакт с почвата.

Друг важен документ предмет на анализа е Тематичната стратегия (COM(2006)231) за опазване на почвата (2006). Тематичната стратегия дефинира политика по опазване и устойчиво управление на почвата, залегнала в Европейската Харта, като в нея се съдържат препоръки по отношение на законодателна рамка за опазване и устойчиво използване на почвата с оглед интегрирането на националните и европейска политики в тази област; мерки за подобряване на знанията по функциите на почвата; мерки за повишаване на отговорността на гражданите по опазване на почвата. ***Неминуемо анализът трябва да констатира, че въпреки нарастващото антропогенно натоварване на почвите в Европа, поради което до сега няма обща политика на ЕС по почвите и пропуските не са запълнени.***

Приемането на Актуализираната Европейска Харта за опазването и устойчивото управление на почвата (2003) е ключов момент в процеса на конституиране на нормативна уредба по темата на анализа, като след това се появяват важни международни документи като: актуализиран вариант на Световна Харта за почвата ; Конвенцията на ООН по борба с опустиняването, която разглежда като важен инструмент за нейното приложение разработването на национални програми и планове за действие (в т.ч. на национално, регионално и локално равнище) и др.

Дефинирането и имплементирането на селскостопанска политика е ЕС води до разработването на Общата Селскостопанска Политика (ОСП), който е сред най-значимите документи, предмет на настоящия анализ. Той е най-важният документ на ЕС по отношение на аграрното производство на храни и биомаса. Фокусът в тази политика бележи промяна към посока на включване на мерки за усилване на устойчивостта. Разширяване на концепцията за „по-зеленото“ земеделие на ОСП. В резултат на това съществуват следните норми и нормативни документи:

- Стандарти за добри земеделски практики, (Good Agricultural and Environmental Conditions (GAEC, 2012)²⁹ - насочени към поддържането на ландшафта, опазването на водите, смекчаване измененията на климата.
- Директивата по Нитратите (91/676/ЕЕС)
- Директивата за използване на Пестициди (2009/128/ЕО).
- Директивата за ГМО (2001/18/ЕО)

Други основополагащи документи, засягащи политиката за почвите и част от нормативната уредба, предмет на настоящия анализ са представени както следва:

- Регламент (ЕС) № 1305/2013 относно подпомагане на развитието на селските райони от ЕЗФРСР (ОВ L 347).

Документът регламентира подпомагането на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

- Регламенти (ЕС) № 1306/2013 и № 1311/2013 (ОВ L 347, 20.12.2013 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2014—2020

Документите дават възможност на институциите да преоценят приоритетите. Резултатите от прегледа могат да се вземат предвид при евентуално преразглеждане на настоящия регламент за оставащите години от МФР. Настоящата договореност се нарича оттук нататък „преглед/ преразглеждане" политика по земеделие.

- Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила за директни плащания за земеделските стопани по схеми за подпомагане в рамките на ОСП (Стълб 1)

Документът задава общи правила за плащания, отпускани директно на земеделски стопани по схемите за подпомагане, изброени в приложение I („директни плащания“);

- Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския Парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти.

Документът разглежда „Общата селскостопанска политика през 2020 г. като подготовка за бъдещите предизвикателства в областта на хранителното снабдяване, природните ресурси и териториалния баланс“, са очертани потенциални предизвикателства, цели и насоки за общата селскостопанска политика („ОСП“) след 2013 г.

- Директива на Съвета 91/414/ЕИО относно пускането на пазара, използването и контрола в рамките на Общността на представените в търговски вид продукти за растителна защита
- Директива 91/676/ЕЕС за нитратите, касае защита на водите от замърсяването с тях.
- Регламент (ЕО) No 834/2007 на Съвета от относно биологичното производство и етиктирането на биологични продукти.
- Директива 2001/18/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета относно съзнателното освобождаване на генно модифицирани организми в околната среда.
- Директива 2009/128/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди
- Предмет на Регламент 528/2012 (EU) за пазара и употребата на биоциди, които се използват за защита на здравето на хората и животните, срещу вредни организми като пестициди или бактерии
- Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година относно емисиите от промишлеността. Установява правила за комплексно предотвратяване и контрол на замърсява-нето, произтичащо от промиш-лени дейности
- Директива 1999/31/ЕС на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци. Тя е транспонирана в Закона за управление на отпадъците,
- Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15.03.2006 г. относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците, нарича-на „Рамкова директива за отпадъците“, която въвежда понятието „биоотпадъци“. Съгласно чл. 6 от Рамковата директива за отпадъците, когато са минали през процес на

оползотворяване, включително рециклиране, и отговарят на определени критерии, които следва да включват пределни допустими стойности за замърсителите, когато това е необходимо и да отчитат вероятни вредни въздействия на веществото или предмета върху околната среда.

- Директива на Съвета (86/278/ ЕИО) за опазване на околната среда (на почвата при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието. Засегнати са възможностите за намаляването на патогенни организми в почвата и вероятността от натрупване на замърсители в състава.
- Директива 91/271/ЕЕС за пречистване на отпадъчни води от населени места и такива от някои промишлени отрасли. Касае събирането, пречистването и заустването на отпадъчните води
- Директива 2004/107/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 15 декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.
- The EU Strategy on adaptation to climate change, 16.04.2013 г.
- Директивата 2007/60/ЕС за управление на риска от наводнения
- Директива на Съвета 92/43/ЕИО за запазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Разглежда необходимостта да се предприемат действия, тъй като състоянието на природните местообитания в европейската територия на държавите-членки се влошава непрестанно, и че сериозно застрашени са все по-голям брой от различните видове диви видове.
- COM/2011/571 Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- The 7th Environment Action Programme (EAP) (7-ма ПДОС)

Основните европейски директиви, които индиректно се отнасят към опазване на почвата са представени както следва

- Директива 214/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за изменение на Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда.
- Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 г.
- Директива 2010/75/ЕС относно емисиите от промишлеността
- Директива 2001/42/ЕО
- Директива 2003/4/ЕС
- Директива 2004/35/ЕО

- Директива 2011/92/ЕС
- Директива 2014/52/ЕС

По отношение на нормативната рамка на европейско ниво трябва да се отбележи, че са налични препоръки за оценка на запечатването на почвата, уедряването на земеделските стопанства, строителството на спортни обекти и рекреационни зони. Такива се констатира и по отношение на необходимостта от това да се обърне внимание върху условията за устойчиво земеделие. Европейското законодателство, свързано с ОВОС, очертава рамката за превантивен контрол при реализацията на инвестиционни проекти в областта на земеделието и промишлеността.

3.2. Анализ на националното законодателство и програмни документи

В началото на този пункт от анализа е необходимо да се констатира, че европейските програмни документи са транспонирани в българското законодателство и отразяват поставените цели и задачи за постигане на желаните резултати още в предприсъединителния период към ЕС през 2004 г.

Съгласно данни от НПОУПВФП се регистрира факта, че са съгласувани са приблизително 200 от европейските документи, имащи отношение към проблемите за опазване на околната среда и са разработени стратегии, закони, наредби, национални програми и планове, свързани със секторните политики, които засягат почвите. Ролята на почвите е проблематизирана в по-малка степен досега, като повече внимание им е обърнато в Актуализираната Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването, Комуникационната стратегия за устойчиво управление на земите в България, Национална програма за развитие: България 2020. Проектът на Стратегия за устойчиво развитие на Република България 2007 г. маркира проблемите за управление на почвените ресурси, целите и задачите, както и необходимите дейности за решаването им. Почвата, като фундаментален компонент на околната среда, е пряко свързан с опазване на водите, чистотата на въздуха, управление на отпадъците. Опазването на почвите е неразделна част от цялостната политика за опазване на околната среда в страната.

Законодателната рамка на национално ниво се обективира в следните нормативни актове:

- Закон за почвите;

- Закон за опазване на земеделските земи;
- Законът за опазване на околната среда;
- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите на България 2020-2030;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Оценка на въздействието върху околната среда;
- Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни за изграждане и експлоатацията на нови и експлоатацията на действащи промишлени инсталации и съоръжения;
- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия;
- Методика за предварителните и подробните проучвания и създаване на публичен регистър за инвентаризация на площи със замърсена почва;
- Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви;
- Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наръчник за оценяване и третиране на стари замърсявания;
- Наредба № 4 за мониторинг на почвите;
- Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Закон за собствеността и ползването на земеделски земи – ЗСПЗЗ
- Закон за опазване на земеделските земи;
- Закон за водите;
- Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
- Наредба № 18 от 27.05.2009 г. за качеството на водите за напояване на земеделските култури;
- Закон за управление на отпадъците – ЗУО;
- Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;

- Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци;
- Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци;
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали;
- Закон за подземните богатства;
- Законът за биологичното разнообразие;
- Законът за горите;
- Закон за устройство на територията.

Горепосочените нормативни актове са приложими, като са свързани с провеждането на политиката за почвите. В същото време е необходимо да се отбележи, че същите покриват изискванията на Европейска политика по почвите, което идва да покаже синхронизацията между националната законодателна рамка в областта на почвите с тази на европейско ниво. Във дефинираните нормативни актове са формулирани както общите принципи политиката за опазването и устойчивото използване на почвите, така и конкретните дейности за постигане на целта. Наредбите въвеждат стандарти за опазване на почвата от замърсяване, за рекултивацията на нарушените земи и провеждане на проучвания и инвентаризация на площи със замърсена почва, които покриват изискванията на политиката по почвите на ЕС.

3.3. Анализ и оценка на информационната безопасност

Анализът на информационната безопасност констатира, че при спазването на изискванията на Закона за опазване на земеделските земи (1996, изм. и доп., бр. 39 от 20.05.2011 г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 9 октомври 2018 г.) Министерството на земеделието и храните поддържа информационна система за земеделските почвени ресурси, специален регистър за земеделските земи, замърсени с неорганични и органични замърсители, промишлени, строителни и битови отпадъци, както и на земи, застрашени от ерозия, замърсяване, засоляване, киселяване и заблатяване. В тази връзка МЗХГ следва да осигурява на собствениците и ползвателите на земеделските земи официална информация за:

- ✓ продуктивните, технологичните, екологичните и икономическите качества на земеделските земи, в т.ч. техните базисни цени и потенциалните рискове от влошаване на тези качества поради ерозия, замърсяване, засоляване, вкисляване и заблацияване;
- ✓ опазването на почвената покривка и присъщите ѝ екологични функции от увреждане;
- ✓ въвеждане на задължителни ограничения при ползване на земеделските земи;

Информация за състоянието на почвите в страната се събира най-вече посредством Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Тя е създадена и функционира в съответствие с чл. 1, т. 7 от Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр. 91 от 25 Септември 2002 г., посл. доп. ДВ. бр. 81 от 15 октомври 2019г.). Системата осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въздействащи върху нея, въз основа на която да се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от вредни въздействия. ИАОС е институцията, която администрира Националната система за мониторинг на територията на цялата страна като осигурява материално – техническите, методически и програмно-информационните ресурси, необходими за нейното функциониране и развитие. Всички измервания и наблюдения се извършват от структурите на ИАОС по единни, унифицирани методи за пробонабиране и анализи при спазване на процедурите за осигуряване на качеството на измерванията и данните. Всички лаборатории на ИАОС са акредитирани по БДС EN ISO/IEC 17025 – „Общи изисквания относно компетентността на лабораториите за изпитване и калибриране” от ИА „БСА”.

ИАОС поддържа информационни бази данни на национално и регионално ниво. Базите данни на национално и регионално ниво са структурирани по компоненти на околната среда с използване на общи номенклатури.

Редът и начина за провеждане на мониторинг на почвите е в съответствие с Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите. Националната система за мониторинг на почвите е национално организирана система на три нива: първо ниво - широкомащабен мониторинг и включва наблюдения в равномерно разпределена мрежа; второ ниво - интензивен мониторинг на локално проявени процеси и включва наблюдение на процесите по чл. 12 ЗП; трето ниво- мониторинг на локални почвени замърсявания и включва наблюдение на процеси по чл. 20 ЗП. Тази система предоставя информация за провеждане на ефективна национална политика и обслужва

обществените нужди от информация за състоянието на почвите и тяхното изменение за територията на цялата страна. Мрежата от точки на базовия мониторинг е решена според европейските стандарти 16 x 16 km. Оценките на състоянието на почвите, като компонент на околната среда, и докладванията на данни на национално ниво се извършват от ИАОС; оценките на регионално ниво – от РИОСВ.

Голяма част от информацията е достъпна от интернет страниците на МОСВ, МЗХГ, БАБАХ и ИАОС, част от нея е налична онлайн. Друга част може да бъде предоставена по реда на ЗДОИ.

Информацията за почвите, която се намира в архива на ИПАЗР „Н. Пушкиров“ е необходимо да бъде актуализирана и публична. Чрез провеждането на нови научни изследвания биха могли да се установят промените в степента на ерозия, рН и всички основни и важни характеристики на почвите.

Специфичните условия на страната, особеностите на почвената покривка, нарастващите нужди за опазване и възстановяване функциите на почвите, поддържане на плодородието им, извършването на рекултивационни дейности, изискват обслужване на високо ниво, не само с аналитични данни, но и с технологични и информационни продукти.

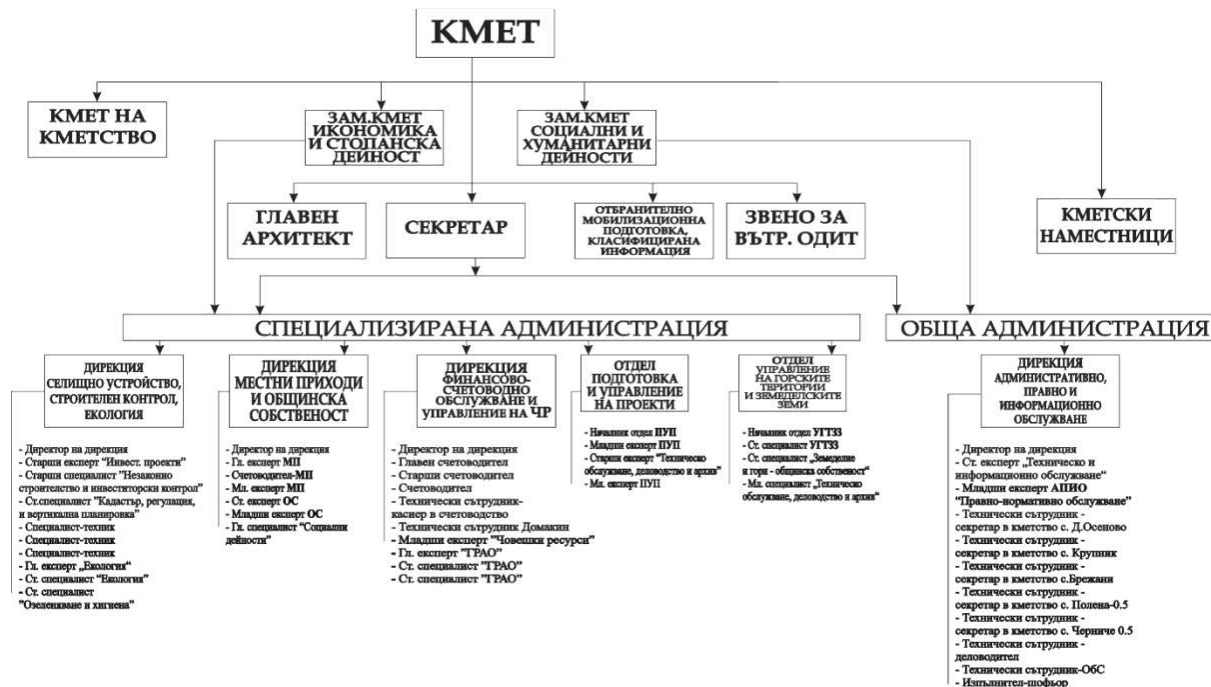
Научната и академичната общности у нас имат капацитет за разработване на съвременни агроекологични програми, за организиране и провеждане на квалифицирано обучение за земеделски стопани и животновъди, за въвеждане на технологии, нови практики и знания в земеделието. Правят се стъпки за възможността научните институти и университетите да ползват кредитни линии за научно-приложни проекти в партньорски отношения с бизнеса в областта на управлението и опазването на околната среда.

3.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на опазване и устойчиво ползване на почвите

Както е дефинирано в чл. 4 на ЗП политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите се осъществява на местно ниво - от кметовете на общини, а в случая от кмета на Община Симитли. Съгласно чл. 11 от ЗП Кметът е отговорен за разработването и изпълнението на програмите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за общината; отправянето предложения за включване на площи с увредени почви в регистъра; както и за осъществяване на контрола по отношение на почвите в общината.

С оглед на действащата административна структура на Община Симитли трябва да се констатира че е налично самостоятелно обособено звено по екология, а именно – Дирекция „Селищно устройство, строителен контрол, екология“.

Фигура №3.4.1 Административна структура на Община Симитли

Източник; Община Симитли

В този смисъл изпълнението на настоящата програма се осъществява от главен експерт „Екология“ и старши експерт „Екология“, които работят пряко с кмета на Община Симитли, както и в сътрудничество с различните административни звена – други дирекции, отдели и т.н. На експертите са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда, като:

- ✓ Изготвяне на справки, отчети, доклади, анализи и др. относно състоянието на околната среда на територията на общината
- ✓ Осъществяване на контрол, относно състоянието на компонентите и факторите на околната среда и източниците на замърсяване на територията на общината;
- ✓ Участие в изпълнението на планове, програми, стратегии за устойчиво развитие по отношение на околната среда;
- ✓ Разработване, провеждане и контрол на мероприятия, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на Община Симитли;
- ✓ Осъществяване на контрол по отношение на събирането и обезвреждането на битовите и строителните отпадъци на територията на общината;

- ✓ Извършва проверки по опазване на околната среда в общината;
- ✓ Реакции по отношение на предложения и сигнали от граждани и юридически лица подадени устно, писмено в общинската администрация;
- ✓ Участие в съвместни проверки с представители на РИОСВ, РИОКОЗ, РПУ, Държавно горско стопанство и други;
- ✓ Извършване на проверка и оглед по молби на граждани, относно сеч на дълготрайна дървесна растителност;

Изводи и препоръки:

Основните изводи и препоръки, които могат да бъдат констатирани са представени както следва:

- Политиката за опазване на почвите се регулира от въведена нормативна рамка;
- Нормативната рамка на европейско ниво притежава традиции, като се актуализира, съгласно новите предизвикателства в контекста на опазването на почвите;
- Нормативната рамка на европейско ниво е добре конструирана;
- На национално ниво е изградена нормативна уредба за опазване на почвите;
- Нормативната рамка за опазване на почвите на национално ниво е синхронизирана с европейската такава;
- Нормативната рамка за опазване на почвите на национално ниво делегира задължения на общините като ключови участници в процеса;
- Община Симитли притежава солиден капацитет по отношение на изпълнението на програмата и работата в областта на екологията и опазването на околната среда;
- Община Симитли е разработила механизми за управление на процеса по опазване на почвите на база наличния институционален капацитет

4. SWOT АНАЛИЗ

В резултат на проведения анализ на наличната информация по отношение на съществуващите тенденции и процеси във връзка с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на функциите на почвите на община Симитли, в тази част на програмата е представен SWOT анализ на силните и слабите страни на състоянието и политиките за почвите на Община Симитли, а също така и на възможностите и заплахите, резултат външни въздействия.

Целта на SWOT анализа е двупосочна. От една страна, се цели установяване на това в кои направления от дейностите по опазване на почвите Община Симитли демонстрира високи и оптимални резултати, къде може да се търси най-голям ефект и балансирано развитие на база наличните силни страни и перспективни възможности, които се задават от външната среда. От друга страна, се цели да се установи как може да се неутрализира или намали действието и негативните ефекти, които произтичат от слабите страни и външните заплахи.

Силните страни, представени в анализа по-долу, са ресурс, умение или друго предимство, което притежава община Симитли, които и дават предимство в опазването и устойчивото ползване на почвите. Тук се включват както общоприети елементи, така и такива, които на пръв поглед имат негативен оттенък, но могат да се окажат силна страна.

Слабите страни, представени в анализа, са ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности в Община Симитли, които сериозно възпрепятстват развитието в областта на опазването и устойчивото ползване на почвите. Те характеризират изоставането на общината спрямо други общини или поставените цели.

Възможностите, представени в анализа, са най-благоприятните за опазването и устойчивото ползване на почвите, външни за община Симитли елементи. За разлика от силните страни, те са ресурс, който не е използван до момента, т.е. индикират възможности за развитие или неутрализиране на слабите страни.

Заплахите, представени в анализа по-долу са най-неблагоприятните сегменти на външната за община Симитли среда, имащи потенциал да повлияят опазването и устойчивото ползване на почвите. Те поставят най-големите бариери пред реализиране на програмите и постигане на целите. По принцип заплахите са елементи на средата, върху които трудно се влияе.

Между четирите квадранта съществуват зависимости, които показват ясно организационните потребности и цели, които трябва да се приоритизират. Свързаността между силните страни и възможностите дава възможност да се проследят механизмите, които водят до развитие в областта на управление на отпадъците. Зависимостта между слабите страни и заплахите, които произтичат от външната среда, формира основните проблеми, които могат да възпрепятстват развитието на управлението на отпадъците. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете пред развитието, докато връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

Силни страни	Слаби страни
- Почвената покривка в община Симитли е разнообразна. - По отношение на почвите и почвената покривка не се открояват сериозни проблеми за община Симитли. - Нарушените терени са малко и не представляват сериозен проблем за общината. - Като цяло, почвите в района са предимно със слаба до средна податливост на ерозиране. Наблюдава се средна дъждовна ерозия, слаба до средна площна водна ерозия и слаба и слаба до умерена площна ветрова ерозия. - Няма данни за засоляване на почвите. - Няма данни за вкисляване на почвите. - Няма данни за прекомерно уплътняване на почвите. - Няма данни за актуални тенденции към загуба на органични вещества. - Районът на община Симитли като цяло е екологично чист. - Няма замърсявания с тежки метали, пестициди, нитрати, нефтопродукти и други замърсители. - Не се наблюдават засилени темпове на почвено запечатване. - Не са на лице фактори и предприятия, чиято дейност да доведе	- Регистрира спонтанно появяване на нови нерегламентирани такива. - Рудодобивът е отрасло образувач сектор на икономиката на община Симитли. - Установява се наличие на нарушени почви в резултат на дейността по открит рудодобив край с. Брежани, с. Ракитна и кв. Ораново. - Съществуват данни за извършван нерегламентиран добив на баластра (строителни материали), който създава опасност за развитие на регресивна ерозия нагоре по течението. - Отчетено е замърсяване в минали периоди (през 1995 г.) с радионуклиди в района на с. Черниче като 10 дка в зоната Струма 1 попадат в зона Б1 – слабо замърсена с измерени концентрации, превишаващи нормата до 2 ПКД, а 2 дка попадат в червена зона С – опасно замърсена. Проведени са мероприятия по почистване на червената зона. Липсват актуални данни за регистрирани замърсявания с радионуклиди.

опасност от замърсяване на почвите с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители. ✿ Липсват индикации за замърсявания на почвите от нефтопродукти. ✿ На територията на община Симитли се прилагат разработените национални стандарти за добра земеделска практика и минимално увреждане, в това число опазване на почвата от ерозия, запазване на органичното вещество, запазване на структурата на почвата, осигуряване на минимално ниво на поддръжка на естествените местообитания. ✿ Отчита се минимално замърсяване на почвите от транспортната система. ✿ На територията на община Симитли са обявени множество важни защитени зони от европейската екологична мрежа НАТУРА 2000. ✿ Наличие на земеделски практики за обработване на почвата, които оказват положително въздействие по отношение на нейното опазване. ✿ Политиката за опазване на почвите се регулира от въведена нормативна рамка. ✿ Нормативната рамка на европейско и национално ниво е добре конструирана и притежава традиции, като се актуализира, съгласно новите предизвикателства в контекста на опазването на почвите. Политиката на национално ниво е синхронизирана с европейската. ✿ Община Симитли е разработила механизми за управление на процеса по опазване на почвите на база наличния институционален капацитет. ✿ Община Симитли притежава солиден капацитет по отношение на изпълнението на програмата и работата в областта на екологията и опазването на околната среда.	
Възможности	Заплахи
✿ Възможни източници на финансиране	✿ Активизиране на стари свлачища и

за геозащитни мерки и дейности освен общински бюджета са: Републиканския бюджет, Междуправителствена комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет. ✱ Възможности за финансиране на проекти, свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите дава и ОП „Околна среда“ 2021-2028. ✱ Повишен контрол на строителните и строително ремонтните дейности в районите с висок свлачищен риск в общината. ✱ Провеждане на разяснителни кампании сред населението в посока намаляване на вредните антропогенни влияния, в това число нерегламентирано изхвърляне на отпадъци или палене на стърнища. ✱ Регулярен мониторинг на замърсяването на почвите с устойчиви органични замърсители. ✱ Необходимо да се извършва регулярен мониторинг на замърсяванията на почвите в резултат на дейността на земеделските стопани. ✱ Необходимо е да се извършва регулярен мониторинг на дейността по добив на полезни изкопаеми с оглед минимизиране на риска от нарушаване на почвите. ✱ Нормативната рамка за опазване на почвите на национално ниво делегира задължения на общините като ключови участници в процеса.	поява на нови. ✱ Засилване на антропогенните негативни процеси, свързани с незаконни сечи, незаконни сметища или палене на стърнища.
--	---

5. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ПО ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ

Извършеният анализ на силните и слабите страни, заплахите и възможностите дава основа за формулиране на генералната стратегическа цел, а също така и на основни приоритети и направления за интервенция, които Община Симитли следва да изпълни през следващите години с оглед опазване, устойчиво ползване и възстановяване на функциите на почвите.

Генерална стратегическа цел на Община Симитли, свързана с опазването, устойчивото ползване и възстановяване на функциите на почвите е:

„УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ, ОСИГУРЯВАЩО СЪХРАНЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВАТА, ВИСОКА ПРОДУКТИВНОСТ, ПОДДЪРЖАНЕ НА ЕКОСИСТЕМНАТА ЦЯЛОСТ, А КЪДЕТО Е НЕОБХОДИМО, ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПОЧВИТЕ.“

Към стратегическата цел са дефинирани следните приоритети и направления:

Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите.

Постигането на Приоритет 1 се базира в голяма степен на предприемане на меки (управленски) мерки, свързани с провеждане на обучения, подобряване на административния капацитет, подобряване на приложимостта на екологичното законодателство по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на увредените почви, както и подобряване на информационната обезпеченост.

- ✓ Направление 1.1: Подобряване на административния капацитет и ефективни правни инструменти;
- ✓ Направление 1.2: Информационна обезпеченост:

Приоритет 2: Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.

Реализирането на Приоритет 2 кореспондира с предотвратяване възникването на деградационни процеси, както и предприемане на мерки за възстановяване на почвите, засегнати от деградационни процеси, което ще доведе до съхраняване на

продуктивните, филтриращите, средообразуващите и буферните функции на почвата и осигуряване на по-благоприятни условия за функционирането на екосистемите и възстановяване и поддържане на биоразнообразието.

Дефинираните мерки са в унисон с приоритетите на политиката за почвите на ЕС, свързани със заплахите за почвите и опазване на техните функции, дефинирани за програмния период 2014 -2020 г. в 7-ма ПДОС и в Пътна карта за ефективно използване на ресурсите.

- ✓ Направление 2.1: Предотвратяване и ограничаване на ерозионни процеси;
- ✓ Направление 2.2: Предотвратяване възникването на свлачищни процеси;
- ✓ Направление 2.3: Възстановяване и рекултивация на нарушени терени;
- ✓ Направление 2.4: Запазване и увеличаване на органичното вещество в почвите;

Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.

Постигането на Приоритет 3 е свързано с усвояване на пустеещите земеделски земи и стимулиране развитието на селско стопанство с оглед опазване и подобряване на почвеното плодородие, устойчиво управление на земите.

- ✓ Направление 3.1: Усвояване на земеделски земи в райони, изправени пред природни или други специфични ограничения;
- ✓ Направление 3.2: Ефективно и ефикасно напояване на земеделските земи;
- ✓ Направление 3.3: Възстановяване на горските площи;
- ✓ Направление 3.4: Адаптация към климатичните промени.

Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

- ✓ Направление 4.1: Подобряване на информираността и знанията на имащите отношение към опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Към дефинираните приоритети и направления в плана за действие са включени конкретни мерки, които Община Симитли ще изпълнява за срока на програмата, очаквани резултати, източници на финансиране и др. детайлни относно тяхното изпълнение и постигане.

6. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Стратегическа цел	Мярка	Етапи и Срок за постигане	Финансови средства (в лева) и източници на финансиране	Координация с други планове и програми	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни организации
						Текущи	Целеви	
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите.								
Направление 1.1: Подобряване на административния капацитет и ефективни правни инструменти								
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите.	Подобряване на нормативната уредба в общината, свързана с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	При възникнала необходимост	Бюджет Община Симитли, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите. Национална Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р. България; НПУО 2014	Периодично извършване на преглед и анализ за изменение и допълване на нормативната уредба, свързана с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	Постъпили предложения за изменения и допълнения на нормативни документи.	Брой изменени и допълнени нормативни документи.	Община Симитли

				– 2020				
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите.	Разработване на общинска програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	До V-та година след приемане на Програмата и в случай на необходимост	Бюджет Община Симитли, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Общи устройствени планове на общините; Общински програми за опазване на околната среда; Общински програми за управление на отпадъците; Общински планове за развитие	Разработени инструменти (програми) за прилагане на националната политика по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на областно и общинско ниво.	Брой разработени програми	1 разработена програма	Община Симитли
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното	Обмен на знания и добри практики по проблеми те по опазване, устойчиво ползване и управление на почвите.	Ежегодно по време период на изпълнение на Плана за действие	Бюджет на МОСВ, бюджет Община Симитли, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите. Национална Програма за действие	Осъществен обмен на знания и добри практики на национално, ЕС и международно ниво по проблемите по опазване	Брой проведени информационни срещи и семинари/конференции във връзка с прилагане на добри практики на национално,	Брой обучени служители от Община Симитли	Община Симитли, МОСВ, МРРБ, МЗХГ

законодателство и информационна обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите				за устойчиво управление на земи-те и борба с опустиняването в Р. България	и устойчиво управление на почвите.	ЕС и на международно ниво по проблемите по опазване и устойчиво управление на почвите. Повишаване капацитета на служителите		
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационна обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите	Ефективен превантивен, текущ и последващ контрол по опазване и устойчиво ползване на почвите и ограничаване на процесите, които ги увреждат	Ежегодно по време на изпълнение на Плана за действие	Бюджет на МОСВ, Общински бюджет, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална Програма за действие за устойчиво управление на земи-те и борба с опустиняването в Р. България	Изпълнение на ангажиментите на експертите от РИОСВ и кметовете на общините, произтичащи от Закона за почвите	Недопускане на увреждане на почвите, устойчиво ползване и възстановяване на функциите на почвата	Брой направени предписания. Брой наложени санкции. Намалена площ на увредени почви	Община Симитли, РИОСВ

Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите	Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища	Ежегодно по време период на изпълнение на Плана за действие	Държавен бюджет, бюджет Община Симитли, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за развитие: България 2020 (НПР БГ 2020). Национална програма за действие за устойчиво управление на земи-те и борба с опустиняването в Република България 2014-2020 г.	Предотврате на загуба на органично вещество следствие от незаконно палене на стърнища.	Недопускане на пожари в стърнища	Брой проверки, Брой изпратени предписания Брой санкции за периода	Община Симитли, МЗХГ, ИАГ
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите.								
Направление 1.2: Информационна обезпеченост								
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти	Актуализация на информацията за състоянието на почвите в близост до големи	До V-та година след приемане на Програмата	Държавен бюджет, Общински бюджет Бизнес (операторите, няма изготвен разчет за	Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите	Картирани и актуализиран и картни материали за почвите на територията на страната. Публично	Системно актуализиран е на данни за състоянието на почвите в близост до големите рискови	База данни от почвени оценки, определящи пригодността за земеползване и необходимост от ремедиация.	Община Симитли, МОСВ МЗХГ

по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите	рискови индустриални и предприятия.		стойността на разходите по мярката	на почвите. Национална Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р. България	достъпна информационна система за почвени ресурси.	индустриални и предприятия.		
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.								
Направление 2.2: Предотвратяване възникването на свлачищни процеси								
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	Приоритетно укрепване на свлачищата от републиканската пътна мрежа, както и такива, засягащи обекти на инфраструктурата – водопроводи, канализационни мрежи, топлопроводни и газопреносни	Ежегодно, по време на периода на изпълнение на Плана за действие.	Държавен бюджет ОПОС - Приоритетна Ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ през следващия програмен период – 2021 - 2027, няма	Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Р. България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморс	Безопасност за населението.	Укрепени свлачища, опазване на обекти от инфраструктурата - водопроводи, канализационни мрежи, топлопроводни и газопреносни мрежи, пътна инфраструктура	Брой укрепени свлачища около републиканската пътна мрежа и обектите на техническата инфраструктура	МОСВ, МРРБ, Община Симитли

	мрежи, обекти, обслужващи националната сигурност.		изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	кото крайбрежие , 2015-2020 г, НПРД.				
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	Прилагане на превантивни геозащитни мерки, в т.ч. чрез изграждане/ възстановяване на контролно-измервателни системи в регистрирани свлачищни райони за мониторинг на свлачищните процеси.	Ежегодно, по време на периода на изпълнение на Плана за действие.	Държавен бюджет ОПОС - Приоритетна Ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ през следващия програмен период – 2021 - 2027, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Р. България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие , 2015-2020 г.	Получаване на информация за обхвата и активността на свлачищните процеси. Задържане или обръщане на тенденцията за развитието на свлачищните процеси.	Брой свлачища с подобрен статус – ежегодни данни	Брой свлачища с приложени превантивни геозащитни мерки. Изградени или възстановени контролно-измервателни системи в регистрирани свлачища – текущи годишни данни	МРРБ, МОСВ, Община Симитли
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на	Регулярен контрол и рехабилитация на изградени	Ежегодно, по време на периода на	Държавен бюджет ОПОС - Приоритетна Ос 4	Национална програма за превенция и	Подобрено състояние на съществуващите съоръжения	Предотвратяване възникването на свлачищни	Брой рехабилитирани съоръжения за периода	МРРБ, Община Симитли

деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	съоръжения за предотвратяване възникването на свлачищни процеси.	изпълнени е на Плана за действие.	„Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ през следващия програмен период – 2021 - 2027, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	ограничава не на свлачищата на територията на Р. България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие , 2015-2020 г	за предотвратяване възникването на свлачищни процеси.	процеси.		
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	Укрепване на активни свлачища, вкл. чрез прилагане на ефективни дренажни съоръжения и силови подпорни конструкции.	Ежегодно, по време на периода на изпълнение на Плана за действие.	Държавен бюджет ОПОС - Приоритетна Ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ през следващия	Национална програма за превенция и ограничава не на свлачищата на територията на Р.България, ерозията и абразията по	Стабилизиране свлачища в рискови райони.	Брой укрепени активни свлачища за годината	Брой укрепени свлачища чрез прилагане на дренажни съоръжения и подпорни конструкции – общо за периода	МРРБ, Община Симитли

			програмен период – 2021 - 2027, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Дунавското и Черноморското крайбрежие, 2015-2020 г				
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	Обучение на на-селението в потенциално опасните райони за безопасна експлоатация на свлачищни терени.	По време на периода на изпълнение на Плана за действие.	Държавен бюджет – МРРБ, Оперативна програма „Околна среда 2021 - 2027“ – Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ ОП „Развитие на регионите“ Общински бюджет, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Р.България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие, 2015-2020 г	Безопасна експлоатация на свлачищни терени.	Брой проведени обучения през годината	Населението е подготвено и информирано за безопасна експлоатация на свлачищни терени. Общ брой проведени обучения за периода 2	Община Симитли, МОСВ, МРРБ
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.								
Направление 2.3: Възстановяване и рекултивация на нарушени терени								
Приоритет 2:	Разработване	По време	Държавен	Национален	Внедрени	Брой	Адаптирани или	Община

Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	и внедряване на нови технологии за техническа и биологична рекултивация на нарушените терени.	на периода на изпълнение на Плана за действие.	бюджет Донорски организации, Бизнес, общинско бюджет, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	а Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р. България;	нови технологии за рекултивация на нарушени терени, укрепени функции на земните ресурси, намалено или елиминирано въздействие на източниците на замърсяване върху земните ресурси.	разработени, адаптирани или внедрени нови технологии за техническа и биологична рекултивация .	внедрени поне три нови технологии за техническа и биологична рекултивация	Симитли, МОСВ, МЕ, БАН, ССА Университети, РИОСВ
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване	Мониторинг на закрити и рекултивирани и сметища и депа	По време на периода на изпълнение на Плана за действие.	Държавен бюджет, общински бюджет, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за развитие: България 2020 Национален план за управление на	Опазване чистотата на почвите, водите и въздуха, възстановяване на функциите на почвените ресурси.	Контрол на осъществяването на техническа и биологична рекултивация . Брой закрити и рекултивирани и сметища	Брой закрити и рекултивирани сметища за периода	Община Симитли, МОСВ

функциите на почвите.				отпадъците 2014-2020 г.;		текущата година		
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите. Направление 2.4: Запазване и увеличаване на органичното вещество в почвите								
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	Прилагане на добри земеделски практики (въвеждане на сеитбооборот и протеинови култури) за запазване и увеличаване на органичното вещество в почвата	По време на периода на изпълнение на Плана за действие.	Държавен бюджет, Директни плащания 2014-2020 ПРСР Мярка 10, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за развитие: България 2020 (НПР БГ 2020). Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2014-2020 г	Запазено и увеличено органично вещество в почвите.	Площи в ха, регистрирани за прилагането на добри земеделски практики за запазване и увеличаване на ПОВ ежегодно	Регистрирани и субсидирани площи (ха) за прилагане на добри земеделски практики за запазване и увеличаване на ПОВ общо за периода	МЗХГ, МОСШ, Община Симитли, ССА, ИПАЗР „Н. Пушкарров
Приоритет 2: Предотвратяване възникването на деградационни	Изграждане на компостиращи и анаеробни инсталации	По време на периода на изпълнение на Плана	ОПОС 2014-2020 г. ОПОС 2021-2027 г., - съгласно предвидените	НПУО 2014-2020 г.	Повишено съдържание на органично вещество в почвите и подобрени	Брой внесени и финансирани проекти за изграждане на	Брой изградени инсталации за получаване на компост – общо за периода	Община Симитли, МОСВ

и процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.	за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци в РДО Благоевград.	за действие.	средства, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката		физико-химични характеристики	инсталации ежегодно		
Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване								
Направление 3.1: Усвояване на земеделски земи в райони, изправени пред природни или други специфични ограничения.								
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.	Информационни кампании за отглеждане на подходящи култури върху земи с по-ниска категория.	До II-ра година след приемане на Програмата.	Частни инвестиции земи от ниска Категория, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	ОУПО; Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2014-2020 г	Усвоени земеделски земи с по-ниска категория.	Нараствал дял на усвоените земеделски земи от по-ниска категория спрямо 2016 г	Общо нараствал дял на усвоените земеделски земи от по-ниска категория спрямо 2016 г.	Община Симитли, МЗХГ, Земеделски стопани, ИПАЗР "Н. Пушкиров, ССА
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно	Прилагане на добри практики при устройствено и планиране и управлението на земеползване	До I-ва годишна след приемане на Програмата.	Държавен бюджет, ПРСР* 2014 – 2020 Мярка 4, Подмярка 4.4, няма изготвен разчет за стойността на	Общ устройствен план на община Симитли ОУПО; Национална програма за действие	Урегулиране на презастрояването и опазване на почвите в населените места. Намалени	земеделски земи с променено предназначение за не-земеделски нужди, в ha ежегодно	Намален дял на земеделски земи с променено предназначение за не-земеделски нужди.	Община Симитли, МРРБ, МОСВ, МЗХГ, ИПАЗР "Н. Пушкиров

земеползване.	то за рационално усвояване на пустеещи земеделски земи		разходите по мярката	за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2014-2020 г.	площи земеделски земи за неземеделски и нужди и усвоени изоставени места.			
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.	Стимулиране на земеделските стопани за ползване (обработка) на земи с природни или други специфични ограничения	Ежегодно, по време на 5-годишния период на изпълнение на плана за действие..	ПРСР* –2014-2020 Мярка 13, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	ОУПО	Намалени площи на пустеещи земи.	Брой реализирани проекти, свързани с чуждестранните инвестиции в областта на земеделието върху земи с по-ниска категория и оползотворяване на пустеещите земи.	Нарастване дела на чуждестранните инвестиции в областта на земеделието върху земи с по-ниска категория спрямо 2016 г.	Община Симитли, ДФЗ МЗХГ, МОСВ, МРРБ
Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.								
Направление 3.2: Ефективно и ефикасно напояване на земеделските земи								
Приоритет 3 Устойчиво управление	Възстановяване, поддръжка и	До V-та година след	„Напоителни системи“ ЕАД като средствата	Национална програма за	Минимизиране на негативното	Брой възстановени напоителни	Брой възстановени напоителни	МЗХГ, Община Симитли.

на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.	модернизация на напоителните системи.	приемане на Програмата	са от компенсацията в рамките на принципите и условията за определяне на размера на компенсацията за извършваната от „Напоителни системи“ ЕАД, услуга от общ икономически интерес“, Общински бюджет ПРСР* 2014-2020, под мярка 4.3 Инвестиции за развитие, модернизация или адаптиране на земеделската и горската инфраструктура “от Мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от ПРСР* 2014-2020“. , няма изготвен разчет	развитие: България 2020 (НПР БГ 2020).	въздействие върху земите и почвите, следствие от негодните отводнителни и съоръжения, достигане на ефективно и ефикасно напояване на земеделските земи.	съоръжения. Увеличен дял на поливното земеделие, площи в ha ежегодно	съоръжения; за периода на програмата	БАН ССА ИПАЗР „Н. Пушкиров“ „Напоителни системи“ - ЕАД
--	---------------------------------------	------------------------	---	--	---	--	--------------------------------------	--

			за стойността на разходите по мярката					
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.	Създаване на сдружения за напояване, които да стопанисват и използват изградените напоителни системи	До II-ра година след приемане на Програмата	Бюджет на сдруженията от такси, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за развитие: България 2020 (НПР БГ 2020).	Ефективно управление и използване на напоителните съоръжения.	Брой създадени сдружения за напояване	Брой създадени сдружения за ефективно стопанисване и използване на изградените напоителни системи.	МЗХГ, Община Симитли. БАН ССА „Напоителни системи“ - ЕАД
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.	Прилагане на ефективни водоспестяващи и енергоспестяващи технологии и техники на напояване.	Ежегодно, по време на 5-годишния период на изпълнение на плана за действие.	ПРСР – за 2020 – По подмярка 4.3 – до 12 000 000 лв за „Напоителни системи“ ОПОС 2014-2020 23 000 000 лв. – за стартиралите Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП) за водоснабдяване и канализация през 2019 . ОПОС 2021 –		Рационално използване на водните и енергийни ресурси.	Брой приложени ефективни водоспестяващи и енергоспестяващи технологии и техники за текущата година	Брой приложени технологии и техники. Общо за периода	Община Симитли, МЗХГ. БАН, ССА и земеделски производители

			2027, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката					
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.	Разработване на проекти за финансиране на дребномащабни напоителни системи.	Ежегодно, по време на 5-годишния период на изпълнение на плана за действие	Осигуряване на национален и европейски бюджет за целенасочено инвестиране за възстановяване на хидромелиоративната мрежа. ПРСР* 2014-2020 Мярка 4.1. , няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката		Създадени условия за напояване на дребни земеделски производители на по-малки площи земеделска земя.	Брой разработени проекти за финансиране на дребномащабни напоителни системи.	Брой финансирани дребномащабни напоителни системи	Община Симитли, МЗХГ. БАН, ССА и земеделски производители Община Симитли
Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.								
Направление 3.3: Възстановяване на горските площи								
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и	Залесяване на горите, пострадали от природни бедствия.	Ежегодно, по време на 5-годишния период на изпълнение на плана	Държавен бюджет; МЗХГ ПРСР* Мярка 8, няма изготвен разчет за стойността на	Национална програма за развитие: България 2020 (НПР БГ 2020).	Стабилни горски екосистеми	Площи (дка) залесени горски територии, засегнати от природни бедствия.	Стабилизирани екосистеми – общо дка	Община Симитли, МЗХГ, собственици и на земи

екологосъобразно земеползване.		за действие	разходите по мярката					
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.	Провеждане на мероприятия за поддържане и възстановяване на горски площи.	Ежегодно, по време на 5-годишния период на изпълнение на плана за действие	Държавен бюджет; ПРСР*, Мярка 8, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Национална програма за развитие: България 2020 (НПР БГ 2020). НПРД, М 43 Подобряване на структурата и функциите на горските природни местообитания	Намалено отрицателно въздействие на сечи, съхнене, паша и други видове ползване на горите върху устойчивостта на земите.	Брой финансирани проекти, отпуснати средства за възстановяване на горски площи	на гори, върху които са проведени мероприятия за възстановяване	Община Симитли, МЗХГ, собственици и на земи Община Симитли
Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.								
Направление 3.4: Адаптация към климатичните промени								
Приоритет 3 Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно	Ограничаване на строителството в зелените площи и покритие на градските райони с растителност	До V-та година след приемане на Програмата.	Държавен бюджет; общински бюджет, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката	Трети Национален План за действие по изменение на климата (2013 – 2020 г.);	Намалени площи със „запечатани“ почви в зелените площи; Адаптиране към климатични	Брой реализирани ОУП, и площи в градските райони, покрити с растителност	Общ брой реализирани ОУП, съобразени с мярката. Площ на градски райони с кислородопроductивна растителност и	Община Симитли, МРРБ, МИГ, МОСВ

земеползване.	чрез общите устройствени планове (УОП) на населените места			ОУП	е промени.		максимално ограничени строителни практики в зелените площи.	
Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите Направление 4.1: Подобряване на информираността и знанията на имащите отношение към опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите								
Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.	Провеждане на информационни кампании, свързани с популяризиране на въпросите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите.	Ежегодно.	Държавен бюджет – МОСВ, областни/общински бюджети, няма изготвен разчет за стойността на разходите по мярката		Информирана и ангажирана общественост, земеделски стопани и дребен бизнес по въпросите, свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	- брой издадени ръководства - брой на проведените семинари - брой на обучените експерти	Брой проведени информационни кампании за периода	Община Симитли, МЗХГ, ИПАЗР “Н. Пушкин”, МОСВ МРРБ ИАГ Областна администрация на Област Благоевград Научни организации, НПО, ЦПО
Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в	Провеждане на консултации от общините на всички	До III-та година след приемане на	Държавен бюджет, ОПОС 2021 - 2027, няма изготвен разчет		Заинтересованите страни са включени в процеса на разработване	Провеждане на консултации с общественост	Всички програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване	Община Симитли и областна администрация на

процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.	етапи с обществеността и други заинтересовани страни в процеса на разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	Програма та	за стойността на разходите по мярката		на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	та по отделните етапи на разработването на Областните и Общински програми и	на почвите са консултирани с обществеността.	Област Монтатна
Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.	Популяризиране на Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите чрез привличане на медиите за масова информация.	След приемане на програмата			Популяризиране на мерките за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите	Брой отразени в медиите за масова информация кампании за популяризиране процесите на устойчиво управление на почвите	Поне 5 отразени в медиите за масова информация кампании за популяризиране процесите на устойчиво управление на почвите.	Община Симитли

7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ

От фундаментално значение за настоящата програма е важно съчетаването на принципите за разработване като се спазва методологията на стратегическото планиране, но и нейната реализация съобразно предварително поставените цели, срокове и ресурси. Именно това е причината наблюдението и оценката на изпълнението на настоящата програмата да са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация.

В този смисъл трябва да се констатира, че Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на Община Симитли за периода 2020-2030 следва да бъде реализирана съобразно поставените цели, срокове и ресурси.

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата представляват ключови етапи от цялостния процес на планиране. Схемата за организация, наблюдение и отчитане изпълнението на плана за действие е процес на събиране и анализиране на информация за текущите и целеви индикатори, свързана с изпълнението на мерките.

Необходимостта от прилагане на система за мониторинг и оценка на изпълнението на настоящата програма е предвидена като изискване в ЗП. Програмата се разработва за 10-годишен период и следва да съдържа схема за организация, наблюдение и отчитане изпълнението на плана за действие - оценка на резултатите и при необходимост промяна на мерките в него.

Системата за отчет и контрол представлява процес на наблюдение /мониторинг/ и събиране и анализиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от дадена програма. От съществено значение е да се гарантира, че информацията е събрана по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. Осъществяването на контрол за изпълнение на програмните мерки и достигане целите на програмата означава да има определени органи, пред които се отчита това изпълнение и които имат компетенциите да одобрят коригиращи действия при необходимост от актуализация на програмата.

Системата за оценка на резултатите от изпълнението на Програмата и актуализацията ѝ при необходимост, включва действия, които да осигурят, необходимата информация за междинни и окончателна оценки на степента на

изпълнение на целите на дадена програма, както и механизъм за анализ на причините за проблеми при изпълнението им и за актуализация на програмата при необходимост. Разграничението на двете системи е по-скоро условно, тъй като те се прилагат взаимнообвързано и координирано.

Системата за отчет и контрол на изпълнението на Програмата представлява система на текущо наблюдение (мониторинг) чрез събиране на информация за изпълнението на отделните мерки, заложи в програмата и отчет за степента на тяхното изпълнение. За всяка една от мерките в отделните програми са посочени очаквани резултати от изпълнението и, както и индикатори за текущо и изпълнение и целеви индикатори за мярката. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори ще се събира необходимата информация в рамките на системата за отчет и контрол на Програмата. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите за всяка от мерките.

Информация за напредъка за изпълнение на мерките и дейностите от Програмата ще се събира от съответните институции и организации, които са посочени като водещи, отговорни, за изпълнението на съответната мярка. .

Оценката на резултатите от изпълнението настоящата програма, ще бъде фокусирана към събирането, съпоставянето и анализирането на информация ежегодно за целия период на нейното изпълнение. Това ще се извършва за постигането на целите на Програмата, на база дефинираните целевите количествени или качествени индикатори. Информацията за показателите, определени като текущи и целеви индикатори за отделните цели, ще се събира от общинската администрация, компетентните органи по ЗП и отговорните институции за изпълнение на мерките включени в Плана за действие към Програмата. Те ще представят на МОСВ ежегодно необходимата информация за анализ и оценка на тенденциите, напредъка и степента на постигане на целите на съгласно своята компетенция.

Необходимост от актуализацията на програмата може да възникне основно поради въздействието на "външни" фактори като напр. промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели на Програмата и в съответните програмните мерки.